

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Politika zaměstnanosti ve Spolkové republice Německo

Kateřina Roblová

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kateřina Roblová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Politika zaměstnanosti ve Spolkové republice Německo

Název anglicky

Employment policy in the Federal Republic of Germany

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení politiky zaměstnanosti ve Spolkové republice Německo. V rámci práce bude zhodnocen vývoj a struktura výdajů na politiku zaměstnanosti a rozebrány její nástroje, také v souvislosti s mírou nezaměstnanosti.

Metodika

Pro zpracování literární rešerše bude využita metoda studia odborné literatury. Informace budou získávány z českých i zahraničních zdrojů. Aktuální informace budou čerpány z odborných časopisů a internetových zdrojů. Využita budou data německého statistického úřadu, popř. jiných významných institucí.

Využita bude metoda deskripce, komparace a analýzy a syntézy.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

aktivní a pasivní politika zaměstnanosti, Německo, měření nezaměstnanosti, podpora, rekvalifikace, trh práce, úřad práce

Doporučené zdroje informací

ABELSHAUSER, Werner. Deutsche Wirtschaftsgeschichte Von 1945 bis zur Gegenwart. München: C. H. Beck, 2004. 620 s. ISBN 978-3-406-51094-6

BORJAS, G. Labor Economics. 6. vyd. New York: McGraw-Hill/Irwin, 2012. 592 s. ISBN 978-007-352-320-0

BRAUN, H. J. The German Economy in the Twentieth Century. London: Routledge 2011. 279 s. ISBN 978-0415609814

BROŽOVÁ, D. Kapitoly z ekonomie trhů práce. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2012. 288 s. ISBN 978-80-245-1880-0

KOTÝNKOVÁ, M. Trh práce na přelomu tisíciletí. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2006. 256 s. ISBN 80-245-1149-5

SAMUELSON, P. A. ; NORDHAUS, W. D. Ekonomie. 18. vyd. Praha: NS Svoboda, 2007. 775s. ISBN 978-80-205-0590-3

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Dana Stará, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 14. 3. 2018

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 3. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci Politika zaměstnanosti ve Spolkové republice Německo jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.3.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Daně Staré Ph.D. za ochotu a trpělivost při vedení mé bakalářské práce, za podnětné návrhy a odborné rady, které tuto práci obohatily.

Politika zaměstnanosti v Německu

Souhrn

Politika zaměstnanosti v Německu je souhrn všech pravidel, nařízení a aktivit, které v hlavním ohledu usilují především o rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách a zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Politiku zaměstnanosti v Německu spravuje Spolkový úřad práce (Bundesagentur für Arbeit) a další příslušné orgány. Spolkový úřad práce v rámci podpory využívá příslušné nástroje, které mají za úkol kompenzovat ztrátu zaměstnání či podporovat k nalezení jiného pracovního místa. Všechny oblasti týkající se opatření politiky zaměstnanosti v Německu jsou právně zakotveny v sociálním zákoníku římská III (Socialgesetzbuch III). Tato práce vymezuje hlavní odlišnosti mezi nástroji používanými v rámci aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti v Německu a hodnotí vývoj a strukturu výdajů na politiku zaměstnanosti. V teoretické části jsou podrobně představeny základní pojmy z oblasti německého trhu práce, měření nezaměstnanosti a také politiky zaměstnanosti a její dopady. Praktická část věnuje pozornost hodnotám ekonomických ukazatelů naměřených na trhu práce v Německu. V této části práce je využita metoda komparace. Hodnoty naměřených ekonomických ukazatelů jsou vždy srovnávány s průměrnými hodnotami v EU a Eurozoně. Informace jsou získávány z českých i zahraničních zdrojů. Data jsou využita z německého statistického úřadu, Spolkového úřadu práce, sociálního zákoníku, evropského statistického úřadu a z OECD.

Klíčová slova:

Aktivní a pasivní politika zaměstnanosti, Německo, měření nezaměstnanosti, podpora, rekvalifikace, trh práce, úřad práce.

Employment policy in the Federal Republic of Germany

Summary:

The primary purpose of this bachelor thesis is to analyze employment policies in the Federal Republic of Germany. The employment policy in Germany is administrating by the Federally department of employment (Bundesagentur für Arbeit) and other relevant departments. The Federally department uses the certain tools in order to compensate the job loss or to support people to find other relevant job position. All areas regarding the proceeding of employment policy are given in the german social code (Socialgesetzbuch III). It highlights the main differences between implementations used in terms of active and passive employment policies in Germany, and evaluates the process and structure of expenses regarding employment policy. The theoretical part introduces key terms regarding the German labor market, measurements of unemployment and also employment policies and their impacts. The practical part is dedicated to the description of values of economic indicators measured on the labor market within Germany. In other words the value indicators retrieved from German's labor market are always compared with average values in EU and Eurozone. All data and other information are retrieved from Czech and foreign sources such as German and European statistical office and OECD.

Key words:

Active and passive employment policies, Germany, measuring unemployment, subvention, rekvalifikation, labour market, employment department

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika	12
3	Teoretická východiska	14
3.1	Historie Německa	14
3.1.1	Německý trh práce	14
3.1.2	Vývoj německého trhu práce	15
3.2	Ukazatelé a měření nezaměstnanosti v Německu	16
3.2.1	Míra nezaměstnanosti	17
3.3	Vymezení nezaměstnanosti	18
3.3.1	Frikční nezaměstnanost	18
3.3.2	Strukturální nezaměstnanost	19
3.3.3	Cyklická nezaměstnanost	20
3.4	Dopady nezaměstnanosti	20
3.5	Politika zaměstnanosti	21
3.5.1	Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v Německu	23
3.5.2	Financování APZ v Německu	24

3.5.3	Podpory v nezaměstnanosti v Německu	25
3.5.4	Výše a způsob vyplácení podpor	25
3.6	Cíle politiky zaměstnanosti.....	26
3.6.1	Pasivní politika zaměstnanosti v Německu	27
3.6.2	Aktivní politika zaměstnanosti v Německu	28
3.7	Dopady aktivní politiky zaměstnanosti v Německu	29
3.7.1	Negativní přínosy aktivní politiky zaměstnanosti v Německu	29
4	Praktická část.....	31
4.1	Vývoj zaměstnanosti a struktury obyvatelstva v Německu	31
4.2	Vývoj nezaměstnanosti v Německu.....	33
4.2.1	Sezonní a a čtvrtletní vývoj nezaměstnanosti v Německu.....	35
4.2.2	Vývoj harmonizované míry nezaměstnanosti.....	42
4.2.3	Dlouhodobá míra nezaměstnanosti	43
4.2.4	Míra nezaměstnanosti dle německých spolkových zemí	44
4.2.5	Vývoj nezaměstnanosti v Německu dle pohlaví.....	46
4.2.6	Vývoj nezaměstnanosti v Německu podle úrovně vzdělání	47
4.2.7	Vývoj nezaměstnanosti osob se základním vzděláním.....	48
4.2.8	Vývoj nezaměstnanosti osob se středoškolským vzděláním	49
4.2.9	Vývoj nezaměstnanosti osob s vysokoškolským vzděláním	49

4.3	Výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu.....	51
4.3.1	Podíly výdajů na politiku zaměstnanosti v % HDP v letech 2008-2016..	51
4.3.2	Výdaje a využití nástrojů v rámci aktivní politiky zaměstnanosti v Německu	52
4.3.3	Vývoj výdajů na pasivní politiku zaměstnanosti v Německu.....	54
5	Zhodnocení výsledků a diskuze	57
6	Závěr	59
7	Seznam použitých zdrojů	61
8	Přílohy.....	65
	Seznam grafů.....	66
	Seznam tabulek	67
	Seznam použitých zkratk	68

1 Úvod

Velkým sociálním a ekonomickým problémem, se kterým se v současné době stále více setkáváme je rostoucí nezaměstnanost. Je to tedy socioekonomický jev a jeho vývojem se zabývá celá ekonomika dané země. Nezaměstnanost je sama o sobě velmi diskutované téma z několika důvodů. Jedním z hlavních důvodů je ten, že nezaměstnanost způsobuje velké ztráty v ekonomice, ale může mít také velké dopady na psychický stav člověka. Existuje mnoho přístupů a opatření, jak bojovat s nezaměstnaností a tím ovlivňovat trh práce. Jedno z těchto opatření představuje právě politika zaměstnanosti. Politika zaměstnanosti usiluje především o rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce. Aktivní politika zaměstnanosti v Německu je zabezpečována pouze z prostředků, které jsou výhradně určeny na politiku zaměstnanosti. Aktivní politiku zaměstnanosti lze také označit jako soubor opatření, které směřují k tomu, aby zajistily maximálně možnou úroveň zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti ovlivňuje velkou skupinu lidí, ale největší podpora je poskytována lidem, kteří jsou nejhůře umístěni na trhu práce. Jsou to především mladiství, rodiče na mateřské dovolené, osoby s neukončeným vzděláním či osoby zdravotně postižené. Tato zmíněná skupina lidí výrazně přispívá ke zvýšení celkové míry nezaměstnanosti v dané zemi. Německý trh je cílový pro Českou republiku z několika důvodů. Jedním z nich je fakt, že do Německa odchází stále více lidí za prací. Hlavním důvodem je lepší finanční ohodnocení. V Německu byla k 1.1.2017 zvýšena minimální mzda na 8,84 Euro/h. Předtím byla minimální mzda stanovena na 8,5 Euro/h. Celkový nárůst minimální mzdy byl tedy o celá 4 %. Německý trh je také nejvyšším odbytištěm české produkce a je velice stabilní. Podílí se na českém exportu více jak třiceti procenty. Jedná se tedy o nejdůležitější exportní trh pro české producenty i pro jejich výrobky. Německý trh práce se také vyznačuje vysokou mírou zaměstnanosti a velmi nízkou nezaměstnaností. Nezaměstnanost se v současné době dostala pod 4 % a stále klesá. Německo zažívá hospodářský úspěch a aktuálně má největší obchodní přebytek na světě. Text v této práci je rozdělen do sedmi kapitol, kdy se přes teoretická východiska postupuje až ke konečnému zhodnocení a aplikaci těchto poznatků v praktické části.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je co nejlépe zhodnotit problematiku nezaměstnanosti ve Spolkové republice Německo na základě ekonomických ukazatelů. Na základě získaných údajů bude provedena analýza a zhodnocení efektivnosti jednotlivých nástrojů politiky zaměstnanosti. V rámci práce bude zhodnocen vývoj a struktura výdajů na politiku zaměstnanosti a rozebrány její nástroje také v souvislosti s mírou nezaměstnanosti. Budou případně zvážena opatření, jejichž zavedení také v České republice by mohlo mít pozitivní dopad na míru nezaměstnanosti.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části práce bude využita deskriptivní, tzn. popisná metoda. V první části práce bude krátce přestavena historie Německa, vývoj současného trhu práce a jeho silné stránky vzhledem k porovnání s dalšími zeměmi evropské unie. Další část je zaměřena na teoretické poznatky a vymezení základních pojmů v oblasti státní politiky zaměstnanosti. Kapitoly popíší například ukazatele a měření nezaměstnanosti v Německu, kde bude podrobněji představen pojem míra nezaměstnanosti a její definice. Na míru nezaměstnanosti navazuje její vymezení a následně pak jaké jsou její dopady a jaký to má následek vzhledem k trhu práce. Na míru nezaměstnanosti navazuje v logické návaznosti bližší představení pojmu politika zaměstnanosti. Je zde podrobně popsáno její rozdělení, nástroje a cíle, podmínky podpor a způsob jejich vyplácení.

Praktická část bude vycházet z komparace, tedy srovnávací metody. Tato část věnuje pozornost především hodnotám ekonomických ukazatelů naměřených na trhu práce v Německu. Hodnoty naměřených ekonomických ukazatelů jsou srovnávány s průměrnými hodnotami v EU a Eurozoně. V první části bude pomocí tabulek a grafů ukázán vývoj nezaměstnanosti a struktury obyvatel v Německu a to i na regionální úrovni. Vývoj nezaměstnanosti bude zkoumán na více úrovních, například dle mužů a žen, dle

pohlaví nebo dle vzdělanostní struktury. Je zde zmíněn také například podíl ekonomické aktivity, sezonní a čtvrtletní vývoj nezaměstnanosti nebo pracovní síla. Dále budou zhodnoceny výdaje na aktivní politiku nezaměstnanosti ve formě průměrných mezd a podílů výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti a HDP. Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti budou představeny ve formě dávek a podpor v nezaměstnanosti. V další části jsou také zhodnoceny výsledky toho, kolik lidí a podniků využívají jeden z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti a tím je Kurzarbeit. Zdroje dat jsou získávány především ze Spolkového statistického úřadu v Berlíně, kde pomocí telefonické a emailové komunikace s příslušnými pracovníky úřadu byla v práci využita všechna aktuální data potřebná k vypracování praktické části práce. Jiná data, jak už z českých nebo zahraničních zdrojů, byla získávána z dalších významných institucí. Především z německého statistického úřadu, sociálního zákoníku, Eurostatu a z OECD.

3 Teoretická východiska

Teoretická část práce bude tzv. deskriptivní neboli popisná. V úvodu bude krátce představena historie Německa, německý trh práce a jeho vývoj. Dále pak budou probírány nástroje a ukazatele nezaměstnanosti. V závěru bude pak detailně rozebrána politika zaměstnanosti v Německu, její nástroje se svými přínosy a dopady.

3.1 Historie Německa

Svou novodobou historii začalo psát Německo v roce 1991, kdy se sjednotila (po druhé světové válce) západní a východní část pod společným názvem Spolková republika Německo. Německo, tehdy ještě západní SRN, patří mezi zakládající členy EU a NATO. Zákonodárná moc je svěřena do rukou dvoukomorového parlamentu – Spolkového sněmu (Bundestag), jehož členové jsou voleni každé 4 roky. A Spolkové radě (Bundesrat), jejíž členové jsou zástupci spolkových zemí. V čele vlády, výkonné moci, stojí spolkový kancléř.¹

3.1.1 Německý trh práce

Německý trh práce zůstává velmi regulovaný. Silné postavení na něm zaujímají odbory a významná je role zákonodárství na ochranu pracovních míst. Tyto instituce sice zvyšují ochranu pracovních míst, na druhé straně však stimulují nezaměstnanost a snižují flexibilitu trhu práce. Dalším faktorem, který přispívá k vyšší nezaměstnanosti v rámci Německa je skutečnost, že řada firem přesouvá své produkce do nových členských zemí EU, kde existuje dostatečně levná pracovní síla.²

¹ MAREK, Vlastimil. *Něco v síti: fejetony, které vycházely od roku 1997 na internetu na adrese <http://svet.namodro.cz>*. s. 59

² TOMES, Zdeněk. *Hospodářská politika: 1900-2007*, s. 25

Až do poloviny 80. let patřilo Německo k zemím s nejnižší nezaměstnaností na světě. Německé hospodářství dokázalo bez problémů vstřebávat miliony „gastarbeiterů“, přicházejících z Turecka, Itálie, Řecka a jiných zemí. V průběhu 90. let se ale nezaměstnanost zvýšila až k hranici 10 %. Třetina nezaměstnaných je bez práce déle než rok.³ Finanční a hospodářská krize, která stále způsobuje potíže v mnoha evropských zemích, prošla také německým trhem práce. Ale v Německu je tomu právě naopak než v jiných státech. Trh je ve velmi dobrém stavu. Zaměstnanost podléhající příspěvkům na sociální zabezpečení je stále na velmi vysoké úrovni a nadále roste. V současné době zůstává také poptávka po nových zaměstnancích na velmi vysoké úrovni. Počet pracovních míst a povolání, v nichž je nedostatek kvalifikovaných pracovníků na celostátní i regionální úrovni se již dlouhou dobu zvyšuje.⁴

3.1.2 Vývoj německého trhu práce

Německo předkládá v současné době rekordní čísla, co se nezaměstnanosti týče. Poprvé od roku 1991 je v Německu méně než 2,5 milionu lidí nezaměstnaných. Nezaměstnanost mladých lidí je od sjednocení nižší než kdy předtím. Od historického vrcholu, který byl v roce 2015 dokázalo Německo více než z poloviny snížit počet nezaměstnaných. Je zde viděn také větší nárůst zaměstnanosti lidí, kteří podléhají sociálnímu zabezpečení. A německý trh stále vzkvétá. Čísla, která v současné době Německo předkládá, jsou nejlepším důkazem úspěšného trhu práce, ale také sociální politiky této federální vlády.⁵

³ HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 2. vyd., s. 164

⁴ PAPEŽOVÁ, Zuzana. *Velká hospodářská krize v Německu*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

⁵ Der deutsche Arbeitsmarkt. [Http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html](http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html) [online]. Německo, 2015 [cit. 2017-05-13].

Pozitivní dopad v oblasti německého trhu práce měl růst oborů v sektoru služeb. Tímto se zabýval Institut pro výzkum trhu práce a profesí (Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung, IAB), který uvedl výzkumnou studii, ve které je uvedeno, že přechod v sektoru služeb se bude v nadcházejících letech rapidně zvyšovat. Pro pozitivně vyvíjející se situaci na trhu práce je typický nárůst částečných pracovních úvazů. Německá spolková vláda se snaží realizovat řadu záměrů v oblasti politiky zaměstnanosti. Je to za účelem vytváření moderního trhu práce. Na začátku roku 2015 byla v Německu zavedena minimální mzda, která byla ve výši 8,50 eur. Z této minimální mzdy do dneška profituje až 3,7 milionů lidí. Rovněž bylo zavedeno rovné postavení mužů a žen ve vedoucích funkcích, což mělo za následek zavedení ženských kvót. Podniky, které jsou zapsané na burze a mají zaměstnanecké zastoupení ve výkonových a správních radách, musí při obsazování všech míst v dozorčích radách dodržet kvótu 30% žen. Toto platí od roku 2016. V „Zákoně o jednotném tarifu“ („Tarifeinheitgesetz“) je zase uvedeno, že v jednom podniku se nesmí na stejnou činnost vztahovat dvě různé kolektivní smlouvy. Pokud člověk doloží, že odváděl příspěvky do důchodového a sociálního systému a to po dobu více než 45 let, a nárok od 1. července 2014 odejít do důchodu. Děje se tak po dovršení 63 let. V tomto případě nebude důchod krácen. Co se týče demografických změn, je vhodné zmínit, že jedním z naléhavých úkolů je zajistit dostatek kvalitních pracovníků. Odborníci, se chtějí do Německa přestěhovat a mají zájem zde pracovat, poskytuje informace o jejich kariérních možnostech portál „Make it in Germany“. Absolventům vysokých škol navíc Německo umožňuje snadný přístup na trh práce. ⁶

3.2 Ukazatelé a měření nezaměstnanosti v Německu

Pomocí ekonomických ukazatelů se je možné popsat skutečný vývoj ekonomiky. Tento popis je však velmi nepřesný. Pokud ale pomocí ekonomických ukazatelů je znám přibližný vývoj a stav dané ekonomiky a pokud je známo, jak na dané ukazatele reagují

⁶ VLACH, Jan. *Evropské systémy kolektivního vyjednávání*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.

centrální vláda a banka, je možno s těmito znalostmi dosáhnout nadprůměrného výnosu investic.

Ke kvantifikaci nezaměstnanosti je nutné vymezit určité kategorie obyvatelstva. Je důležité si uvědomit, že z makroekonomického hlediska se nezaměstnanost týká obyvatelstva v produktivním věku, což je věk od ukončení povinné školní docházky do odchodu do penze.⁷

3.2.1 Míra nezaměstnanosti

Nezaměstnanost představuje nerovnováhu na trhu práce, kde u nabízeného druhu a zboží z pracovních služeb přesahuje požadovaný druh a množství, takže část osob neochotných pracovat a část osob ochotných pracovat nemají žádné zaměstnání.⁸

Nezaměstnanost je nejčastěji vyjadřována mírou nezaměstnanosti (u), tzn. jako procentuální podíl nezaměstnaných (U) k celkovému počtu aktivního obyvatelstva (L) ($u = U/L \cdot 100$ [%]). Abychom mohli definovat míru nezaměstnanosti, musíme si definovat ještě jeden pojem – ekonomicky aktivní obyvatelstvo, neboli pracovní sílu (L). Pracovní sílu tvoří především lidé od ukončení povinné školní docházky do dosažení důchodového věku (tedy zaměstnaní i nezaměstnaní). Dále k nim musíme přičíst pracující důchodce a odečíst studenty, vězně, fyzicky a mentálně neschopné pracovat a ty lidi, kteří práci hledají.⁹

Podle Eurostatu představuje míra nezaměstnanosti procentní podíl nezaměstnaných vůči celkovému počtu aktivního obyvatelstva, tj. počtu zaměstnaných a nezaměstnaných. Za zaměstnané se považují osoby ve věku 15-64 let, které nemají vlastní zaměstnání ani

⁷ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd., s. 137

⁸ BAUMANN, Mareike. *Selbst- und Fremdbilder von Arbeitslosigkeit* s. 27

⁹ ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika* s. 19

sebezaměstnání, jsou schopny nastoupit do práce do dvou týdnů po referenčním týdnu a práci aktivně hledají.¹⁰

Míra nezaměstnanosti se vykazuje nejen jako průměrný údaj pro celou zemi, ale také za jednotlivé regiony. Pro podrobnější zkoumání trhu práce se určuje míra nezaměstnanosti u dílčích skupin pracovníků, např. u mužů, žen, podle věkových skupin, podle úrovně dosaženého vzdělání apod.¹¹

3.3 Vymezení nezaměstnanosti

Dle příčin nezaměstnanosti jsou v ekonomii rozlišovány tři základní typy nezaměstnanosti. Každý z těchto typů nezaměstnanosti představuje pro makroekonomickou politiku úplně jiný, zcela odlišný problém. V následující kapitole budou tyto druhy nezaměstnanosti podrobněji představeny:

- frikční;
- strukturální;
- cyklická.

3.3.1 Frikční nezaměstnanost

S tímto typem nezaměstnanosti se můžeme setkat u osob, které z nějakého důvodu chtějí změnit zaměstnání.

Do této skupiny mohou být zařazeny například:

- lidé, kteří opustili své stávající zaměstnání z důvodu hledání jiného;
- absolventi škol, kteří hledají své budoucí zaměstnání;
- lidé, kteří se přestěhovali do nového města a hledají v něm aktivně práci;

¹⁰ KISLINGEROVÁ, Eva. *Inovace nástrojů ekonomiky a managementu organizací* s. 37

¹¹ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. s. 138

- lidé, kteří byli z nějakých důvodů propuštěni a hledají nové pracovní místo apod.¹²

Frikční (dobrovolná) nezaměstnanost označuje nezaměstnanost vznikající z přirozeného pohybu pracovní síly. V ekonomice nikdy nejsou zaměstnaní všichni ekonomicky aktivní.¹³

Frikční nezaměstnanost je způsobena dynamikou trhu práce. Lidé mění zaměstnání, končí jim pracovní smlouvy a než nastoupí na nové místo, uplyne zpravidla určitý čas, nebo se přestěhují, a pak hledají práci jinde. Do frikční nezaměstnanosti patří i nezaměstnanost absolventů, kteří hledají své první zaměstnání, a rovněž sem řadíme i sezonní nezaměstnanost spojenou s tím, že některé druhy práce jsou poptávány pouze část roku, například v zemědělství, cestovním ruchu, stavebnictví apod.¹⁴

3.3.2 Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost vzniká v důsledku strukturálních změn v ekonomice, kdy se některá odvětví zmenšují a jiná naopak expandují. Klesá poptávka po některých profesích, zároveň ale roste poptávka po jiných profesích. Zmenšují se odvětví propouštějící část zaměstnanců, ale ti si mohou nalézt práci v expandujících odvětvích. To však vyžaduje, aby se rekvalifikovali.¹⁵

Strukturální nezaměstnanost je určitá forma nezaměstnanosti, ve které se na trhu práce projevuje nesoulad mezi nabídkou a poptávkou. Můžeme říci, že ekonomika neustále prochází strukturálními změnami a v důsledku toho dochází k potlačení některých

¹² PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. s. 119

¹³ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd.s.118

¹⁴HRBKOVÁ, Jana. *Společenské vědy pro techniky: ekonomie, právo, politologie* .s.68

¹⁵ HOLMAN, Robert. *Základy ekonomie: pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. 2. vyd. s. 153

odvětví jako jsou například těžební, sklářský nebo hutní průmysl. Pracovníci, kteří pracují v těchto odvětvích mají většinou jinou kvalifikaci než je poptávána v expandujících sektorech. Tato situace většinou bývá řešena změnou bydliště nebo tzv. rekvalifikací. Další možná příčina, kterou může být vysvětlována strukturální nezaměstnanost je technický pokrok. Tento stav bývá vysvětlován tak, že dochází k nahrazování pracovních sil stroji. Tato skutečnost také bývá nazývána jako technologická nezaměstnanost a nastává nejčastěji například v odvětví spotřební elektroniky.

3.3.3 Cyklická nezaměstnanost

Cyklická nezaměstnanost souvisí s hospodářským cyklem a útlumem ekonomické aktivity, kdy počet nezaměstnaných zpravidla převyšuje počet neobsazených pracovních míst.¹⁶

Za příčinu cyklické nezaměstnanosti je považován cyklický pohyb ekonomiky. V recesi se obvykle cyklická nezaměstnanost zvyšuje, zatímco expanze klesá. Délka jejího trvání je proměnlivá a je ovlivňována délkou aktuálního ekonomického cyklu. Někdy se cyklická nezaměstnanost vykazuje jako odchylka skutečné nezaměstnanosti od přirozené míry nezaměstnanosti. Negativní důsledky cyklické nezaměstnanosti jsou umocněny tím, že postihuje celou ekonomiku plošně, napříč všemi sektory národního hospodářství.¹⁷

3.4 Dopady nezaměstnanosti

Dopady nezaměstnanosti jsou dvojí povahy – ekonomické a sociální. Zatímco ekonomické jsou spojeny s nevyrobenou produkcí a náklady na nezaměstnané nesené veřejným sektorem (kvantifikované Okunovým zákonem), sociální dopady vedou ke snížení lidského kapitálu osoby a tedy ztěžují její zaměstnatelnost. Specifickým

¹⁶ HRBKOVÁ, Jana. *Společenské vědy pro techniky: ekonomie, právo, politologie* s. 69

¹⁷ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie. 2., aktualiz. vyd.* s. 143

problémem je dlouhodobá nezaměstnatelnost (delší než 12 měsíců), jež má negativní dopady a je velmi obtížně řešitelná.¹⁸

Ztráty, ke kterým dochází v obdobích vysoké nezaměstnanosti, jsou největším doloženým mrháním zdroji v soudobé ekonomice. Většinou jde hlavně o dopad cyklické nezaměstnanosti. To kvantifikuje Okunův zákon (na každá 2%, o něž HDP poklesne vzhledem k potenciálnímu produktu, se míra nezaměstnanosti zvýší o 1 %.) Sociální dopad – je to hlavně dlouhodobá (delší než půl roku) nedobrovolná nezaměstnanost, která přináší lidské, sociální a psychické škody. Je dokázáno, že nezaměstnanost vede ke zhoršování fyzického a psychického zdraví, k vyššímu výskytu srdečních chorob, alkoholismu a sebevražd.¹⁹

3.5 Politika zaměstnanosti

Politika zaměstnanosti je považována za neodmyslitelnou a nedílnou součást sociální politiky jako politiky hospodářské. Měly by být především zabraňováno nezaměstnanosti a pokusit se o eliminaci tvrdosti tržního systému. Politika zaměstnanosti je vytvářena státem. Ovšem podílí se na ní také odbory a zaměstnavatelé.

Spolkový úřad práce (Bundesagentur für Arbeit) uchazečům o zaměstnání v rámci podpory nabízí podpůrné nástroje, které by měly mít za úkol jednak kompenzovat ztrátu zaměstnání a s tím spojené snížení životní úrovně, ale jejich účel je také založen na podpoře při hledání nového zaměstnání.

¹⁸ ROJÍČEK, Marek, Vojtěch SPĚVÁČEK, Jan VEJMĚLEK, Eva ZAMRAZILOVÁ a Václav ŽDÁREK. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe* s. 263

¹⁹ DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí* s. 29

Politika zaměstnanosti je soubor opatření, kterými jsou utvářeny podmínky pro rovnováhu trhu práce a pro efektivní využití pracovních sil. Podíl na jejich tvorbě má stát, odbory, zaměstnavatelé, zaměstnanci. Cílem je optimální nabídka a poptávka v oblasti zaměstnanosti.²⁰

Hlavní posláním politiky zaměstnanosti k nezaměstnaným osobám je financovat a vytvářet různé projekty a pomoci tak sociálně slabým skupinám v nejvíce postižených oblastech.

Státní politika zaměstnanosti tak, jak ji definuje ZOZ, zahrnuje následující činnosti:

- zabezpečování práva na zaměstnání;
- sledování a vyhodnocení situace na trhu práce;
- zpracování prognóz a koncepcí zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů na úseku trhu práce;
- zpracování programů a projektů pracovní uplatnění fyzických osob.²¹

Součástí střednědobé strategie politiky zaměstnanosti na Národní plán zaměstnanosti a jeho aktualizovaná verze Národní akční plán zaměstnanosti. Financování politiky zaměstnanosti lze rozdělit na financování pasivní aktivní politiky zaměstnanosti.²²

Hospodářská politika je souhrn ekonomických opatření zacílených buď plošně, na celou ekonomiku, nebo do jejích různých částí. Pro hospodářskou politiku státu v oblasti zaměstnanosti můžeme rozlišovat velkou a malou politiku zaměstnanosti. Zjednodušeně řečeno, velká politika zaměstnanosti se svými opatřeními zaměřuje na odstranění příčin vzniku nadměrně nezaměstnanosti a působí víceméně plošně, zatímco malá politika

²⁰ DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivana KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost* s. 87

²¹ NEŠČÁKOVÁ, Libuše. *Pracovní právo pro neprávnický: rozbor vybraných ustanovení, praktická aplikace, vzory a příklady* s. 211

²² DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů* s. 98

zaměstnanosti řeší důsledky existující nerovnováhy na trhu práce a zohledňuje regionální aspekty nezaměstnanosti.²³

3.5.1 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v Německu

Spolkový úřad práce v Německu nabízí tři druhy podpory politiky zaměstnanosti. Podpora, tzn. dávka, která je určena pro zaměstnavatele, občany a instituce.

Tabulka 1 Nástroje APZ v Německu

Název nástroje APZ	Popis nástroje	Specifika nástroje
Poradenství a podpora při zprostředkování zaměstnání (Beratung und Unterstützung der Vermittlung)	Státní služby zaměstnanosti využívají při snaze nalézt uchazeči o zaměstnání vhodné zaměstnání také externí subjekty, např. neziskové organizace či agentury práce. Za případné umístění nezaměstnaného pak úřad práce vyplácí předem domluvenou částku.	Částka je převedena přímo třetí osobě (agentuře), nebo nezaměstnaný sám obdrží šek s danou částkou, kterou může sám využít při hledání zaměstnání za pomoci personální agentury.
Podpora vzdělávání a rekvalifikace (Förderung der beruflichen Erstausbildung und Qualifizierungsmaßnahmen)	Podpora mladistvých k získání (ukončení) vzdělání. Např. v mimopodnikových zařízeních, dále je poskytována pomoc při volbě oboru, zahájení vzdělávání atd. Rekvalifikace slouží k přizpůsobení se změnám požadavků na trhu práce, prohloubení dosažených znalostí a dovedností.	Součástí nástroje jsou i 12týdenní tréninková opatření, která mohou být využita i jako test vhodnosti pro určitý obor či profesi.

²³ DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí* s. 78

<p>Opatření podporující nástup do klasického zaměstnání (beschäftigungsbegleitenden Maßnahmen)</p>	<p>Jedná se o finanční podporu zaměstnavatele, který zaměstná osobu, která je těžko umístitelná na trhu práce. Osoby zvláště těžce umístitelné na trhu práce mohou být tímto nástrojem podpořeny i při umístění třetí osobou (agenturou) s tím, že této třetí osobě je poskytnutý paušální příspěvek na pokrytí mzdových nákladů.</p>	<p>Eingliederungszuschüsse – zaměstnavateli je poskytnut finanční příspěvek, který je časově omezený a jehož max. výše je stanovena zákonem.</p> <p>Gründungsförderung – v případě zahájení samostatně výdělečné činnosti je nezaměstnané osobě poskytnut finanční příspěvek za účelem překonání prvotních nákladů spojených se zahájením podnikání</p>
<p>Zkrácená pracovní doba (Kurzarbeit)</p>	<p>Zkrácená pracovní doba představuje pro podnikatele nástroj, jak zamezit propouštění v době hospodářské krize. Zaměstnanci pracují méně hodin nebo nepracují vůbec. Tímto vzniklý ušlý výdělek je do určité míry kompenzován tzv. odměnou za zkrácený pracovní úvazek (Kurzarbeitergeld), která je vyplácena státem prostřednictvím Spolkového úřadu práce (Bundesagentur für Arbeit).</p>	<p>Zkrácená pracovní doba má podnikům pomoci překonat období krize, přičemž jsou redukovány výdaje na personál. Zaměstnanci musí přitom počítat se ztrátami na příjmu, neboť odměna za zkrácený pracovní úvazek nepokrývá celý příjem. Avšak pracovní místo a základní zaopatření jsou zachovány. Podnik se tím nevzdává kvalifikovaných pracovníků (§ 169 – § 177 SGB III)</p>

Zdroj: Vlastní zpracování na základě informací z SGB III. Sozialgesetzbuch

3.5.2 Financování APZ v Německu

Aktivní politika zaměstnanosti Německu je hrazena pouze z národních finančních prostředků, které dále plynou do státního rozpočtu formou daní. Každá pobočka Agentur für Arbeit dostane přidělenou určitou částku na rok.

3.5.3 Podpory v nezaměstnanosti v Německu

Podpory a nezaměstnanosti, které jsou vyplácené v Německu, mají aktivní a pasivní charakter. Mezi aktivní podpory dle spolkového úřadu práce (Bundesagentur für Arbeit) jsou řazeny: ²⁴

- cestovní náklady;
- dotace na školení;
- příspěvek na další profesní vzdělávání a vzdělávací bonusy;
- dotace na školení a podpora školení;
- příspěvek pro mladistvé;
- zdravotní, důchodové pojištění.

Mezi pasivní podpory dle spolkového úřadu práce (Bundesagentur für Arbeit) jsou řazeny:

- příspěvek na podporu v nezaměstnanosti (Arbeitslosengeld);
- Insolvenzgeld.

3.5.4 Výše a způsob vyplácení podpor

Aby bylo možné pobírat podporu v nezaměstnanosti v Německu, musí být splněna následující kritéria – být nezaměstnaný, přihlásit se na německém úřadu práce a splnit časovou podmínku čekání. Rozlišují se dva druhy nahlášení na německém úřadu práce – přihlášení jako osoba hledající práci nebo ohlášení nezaměstnanosti. Zákonná povinnost přihlásit se jako osoba hledající práci vzniká nejdříve tři měsíce před ukončením pracovního poměru.

²⁴ Geschäftsberichte und Haushaltspläne. *Geschäftsberichte und Haushaltspläne* [online]. Norimberk, 2018 [cit. 2018-01-13].

Ohlášení nezaměstnanosti v Německu je nevyhnutelnou podmínkou pro pobírání podpory v nezaměstnanosti a musí se nevyhnutelně zrealizovat první den nezaměstnanosti osobně na úřadu práce, který je příslušný podle místa bydliště v Německu. Osobní ohlášení nezaměstnanosti je zároveň žádostí o podporu v nezaměstnanosti. Pokud je výpověď dána přímo zaměstnavatelem, nárok na podporu vzniká okamžitě. Vyřízení žádosti obvykle trvá čtyři týdny.

Na výši podpory v nezaměstnanosti mají vliv určité faktory a skutečnosti. Jimi jsou výška dosažené mzdy z posledního zaměstnání před vznikem nároku na dávku, z které se vypočítává výška odevzdaných příspěvků pojištění v nezaměstnanosti. Vše záleží také na dalších okolnostech a jimi jsou například děti, nebo daňová třída. Nárok na příspěvek v nezaměstnanosti představuje 67 % z čisté mzdy, ale pouze v případě, zda má žadatel dítě, v ostatních případech je to 60 %. Po skončení pobírání podpory v nezaměstnanosti je dále možné požádat o poskytnutí životního minima (tzv. podpora v nezaměstnanosti II – Arbeitslosengeld II) pro osoby hledající zaměstnání.²⁵

3.6 Cíle politiky zaměstnanosti

Jedním z nejdůležitějších cílů státní politiky zaměstnanosti je dosažení rovnováhy mezi poptávkou po práci a nabídkou práce, což tedy znamená dosažení rovnováhy na trhu práce a efektivní využití pracovních sil.

Základním cílem hospodářské a sociální politiky je produktivní a svobodně zvolená zaměstnanost. Státní politika usiluje o rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po pracovních místech, využití pracovních sil produktivním způsobem, zajištění práv

²⁵ Podpora nezaměstnanosti v Německu. <https://www.tj-legal.com/blog/posts/podpora-v-nezamestnanosti-v-nemecku> [online]. Prešov, 2018 [cit. 2017-05-05].

občanů. Právo na zaměstnání má být uplatňováno bez ohledu na rasu, barvu pleti, pohlaví, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, členství v politických stranách nebo příslušnost k politickým hnutím, národnost, etnický nebo sociální původ, majetek, zdravotní stav, věk.²⁶

Státní politika zaměstnanosti usiluje o:

- dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách;
- produktivní využití zdrojů pracovních sil;
- zabezpečení práva občanů na zaměstnání.²⁷

Financování státní politiky zaměstnanosti je rozděleno na financování aktivní politiky zaměstnanosti a na financování pasivní politiky zaměstnanosti.

3.6.1 Pasivní politika zaměstnanosti v Německu

Pasivní politika nezaměstnanosti je vlastně pouhé tlumení dopadů nezaměstnanosti v podobě podpor v nezaměstnanosti.²⁸

Charakteristiky týkající se úrovně podpor v nezaměstnanosti v EU, délka jejich placení a jejich výše je velmi diferenciovaná v závislosti na takových faktorech, jako je délka pojištění, délka předchozího zaměstnání, věk, účast v rekvalifikačních programech, rodinná situace apod.²⁹

²⁶ DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost* s. 102

²⁷ MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, Aktivní politika zaměstnanosti, dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

²⁸ PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. 2., aktualiz. vyd. s. 129

²⁹ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů* s. 82

3.6.2 Aktivní politika zaměstnanosti v Německu

Existuje mnoho pohledů, jimiž je možno nahlížet na trh práce. Mezi dva hlavní pohledy jsou zmiňovány teorie monetaristická a teorie keynesiánská. Každá z těchto teorií zaujímá na trhu práce jiné místo. Aktivní politika zaměstnanosti je spojována s keynesiánskou teorií a je předpokládáno, že na trhu práce převyšuje nabídka práce nad poptávkou po práci. Aktivní politika zaměstnanosti je považována za jeden z hlavních nástrojů v boji proti nezaměstnanosti. V dnešní době se pojem aktivní politiky zaměstnanosti dostává do podvědomí čím dál tím více lidem a stává se tak velmi diskutovaným tématem. Jedním z hlavních důvodů, kvůli kterým se stává aktivní politika zaměstnanosti velmi diskutovanou je vysoký nárůst nezaměstnanosti, který přetrvává ve společnosti a tlaky inflace s růstem nezaměstnanosti. Může být zmíněn i další fakt a tím je například fakt, že trhy práce zůstávají strnulé.

Aktivní politika zaměstnanosti může být definována jako: souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti³⁰

Státní politika zaměstnanosti v Německu je rozdělována do třech funkčních období. Hlavní roli zde hraje Spolková agentura práce, dále pak regionální ředitelství a poslední stupeň je tvořen jednotlivými úřady práce. Tyto úřady práce jsou nazývány tzv. „pracovními agenturami“ V oblasti politiky zaměstnanosti jsou zde uvedena samozřejmě další oddělení. Jsou jimi například sdružení zaměstnavatelů, pracovní sdružení, která působí jako sdružení obcí a agentur práce.

APZ v Německu je zaměřována především na mladistvé. Mladistvým, kteří hledají aktivně zaměstnání by mělo být do půl roku zprostředkováno zaměstnání nebo umožněno další studium. APZ směřuje svůj potenciál také k osobám starším 50 let a k osobám samostatně pečujícím o rodinu.

³⁰ NEŠČÁKOVÁ, Libuše. *Pracovní právo pro neprávnický: rozbor vybraných ustanovení, praktická aplikace, vzory a příklady* s. 239

3.7 Dopady aktivní politiky zaměstnanosti v Německu

Aktivní politika zaměstnanosti může mít pozitivní i negativní dopady. Jedná se především o pozitivní dopady na zvýšení zaměstnanosti. Lze rozšířit přímé dopady na zaměstnanost (získání zaměstnání v souladu a v návaznosti s absolvovaným programem) a nepřímé dopady v důsledku zlepšení některých předpokladů na straně pracovní síly (zaměstnatelnosti). Například motivace hledat zaměstnání, ke studiu, získání sociálních kontaktů, jež vedou k zaměstnání, zvýšení sebedůvěry, získání podpory sociálního okolí při hledání zaměstnání apod.³¹

Jeden z nejdůležitějších efektů, který je přinášén spolu s aktivní politikou zaměstnanosti je pozitivní dopad na zvýšení nezaměstnanosti. V této souvislosti bývají rozlišovány dva stupně dopadů. Jedná se o přímý a nepřímý dopad. U přímého dopadu na zaměstnanost je vhodné zmínit například získání zaměstnání v návaznosti s absolventským programem. U nepřímých dopadů je to především zlepšení některých předpokladů na straně pracovní síly. Zde by mělo být uvedeno například motivace k hledání dalšího zaměstnání nebo zvyšování sebedůvěry.

Dalším pozitivním důsledkem, který by měl být zmíněn v souvislosti s politikou zaměstnanosti je zvýšení „obratu“ nezaměstnaných na trhu práce. S tím je úzce propojeno snižování rozsahu dlouhodobé nezaměstnanosti a také důsledky, které jsou s tím provázány.

Aktivní politika zaměstnanosti nemá jen pozitivní účinky, ale potýká se také s řadou negativních účinků.

3.7.1 Negativní přínosy aktivní politiky zaměstnanosti v Německu

Negativní účinky aktivní politiky zaměstnanosti jsou způsobeny řadou faktorů. Tyto faktory jsou známy jako například „mrtvá váha“ (místa, jež by vznikla, nebo umístění,

³¹ DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů* s. 94

k nimž by došlo i bez programů), „substituce“ (omezení nábora jiných pracovníků v důsledku přijetí účastníků programů), „vytlačení“ (nahrazení již zaměstnaných pracovníků za účastníky programů)³²

Dalším negativním efektem, který by měl být jmenován v souvislosti s negativními přínosy aktivní politiky zaměstnanosti je „efekt uzavření“. V důsledku tohoto efektu dochází ke snižování volného času nezaměstnané osoby při hledání nového pracovního místa. To znamená, že nezaměstnaný hledání budoucího pracovního místa odkládá na neurčito. Z hlediska negativních efektů spojených s aktivní politikou zaměstnanosti může být zmíněn tzv. „creaming efekt“. Tento efekt je vysvětlován tak, že upřednostňuje schopnější uchazeče o programy politiky zaměstnanosti před těmi, kteří by toto využití více potřebovali. Creaming efekt je také velmi často zmiňovaným důsledkem, který vede k selekci uchazečů. K tomuto jevu může docházet ve dvou případech a to jak ze strany úřadu práce, tak ze strany zaměstnavatelů. Pokud bychom chtěli použít přesný výraz v českém jazyce, mluví se o efektu slízávání smetany. V jiných zdrojích může být případně uvedeno sbírání smetany. Creaming efekt může být také hlavní příčinou nízké participace osob starších 50 let, osob se zdravotním postižením nebo osob se základním popřípadě žádným vzděláním.³³

³² DVORÁKOVÁ, Zuzana. *Řízení lidských zdrojů* s. 87

³³ ŠOTKOVSKÁ, Helena. *Hodnocení programu aktivní politiky zaměstnanosti - veřejně prospěšné práce v okrese Znojmo v roce 2009*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita.

4 Praktická část

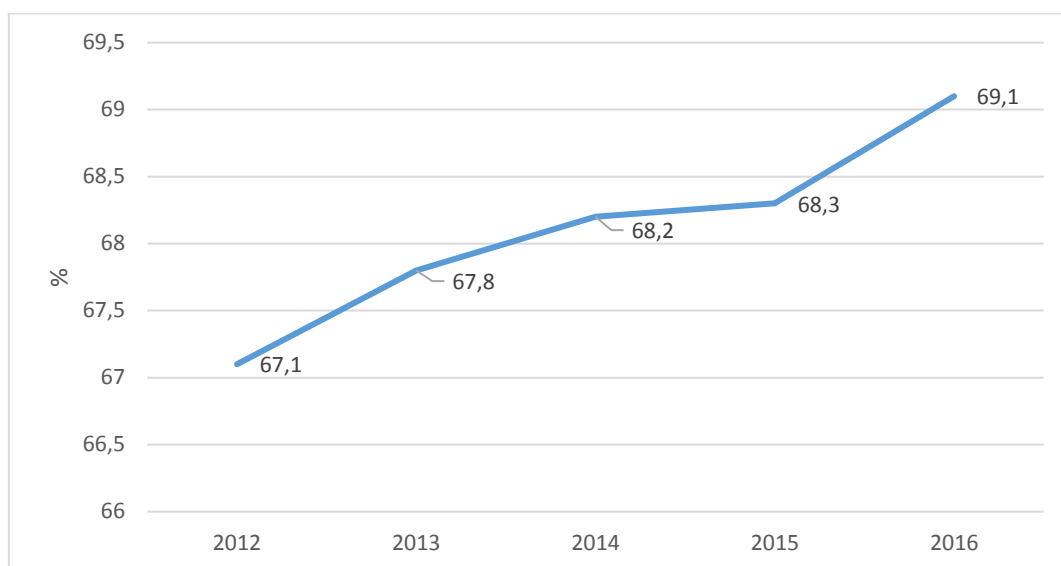
Praktická část práce bude vycházet z komparace, tedy srovnávací metody. Tato část věnuje pozornost především hodnotám ekonomických ukazatelů naměřených na trhu práce v Německu. Hodnoty naměřených ukazatelů jsou srovnávány s průměrnými hodnotami v EU. V první části bude pomocí tabulek a grafů ukázán vývoj nezaměstnanosti a struktury obyvatel v Německu a to i na regionální úrovni. V další části práce budou zhodnoceny výdaje na aktivní politiku nezaměstnanosti ve formě průměrných mezd a podílů výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti na HDP. Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti budou představeny ve formě průměrných dávek.

4.1 Vývoj zaměstnanosti a struktury obyvatelstva v Německu

Mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo se řadí lidé, kteří mohou vykonávat práci. Mezi ně patří jak zaměstnaní, tak i nezaměstnaní. Mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo lze dále řadit příslušníky armády nebo osoby, které jsou zaměstnané ve vlastním podniku. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo je z makroekonomického hlediska velmi důležitá veličina, neboť úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva může vést k tomu, že se stát nebude schopen postarat o stárnoucí populaci.

Níže uvedený graf 1 udává podíl ekonomicky aktivních obyvatel v Německu za období pěti let tedy od roku 2012 do roku 2016. Míra ekonomické aktivity dosáhla v roce 2012 67,1% a oproti roku 2014 se zvýšila o 1,1 procentního bodu. V roce 2015 dosáhla míra ekonomické aktivity 68,3%, což je jen o 0,8 procentního bodu méně než v roce 2016.

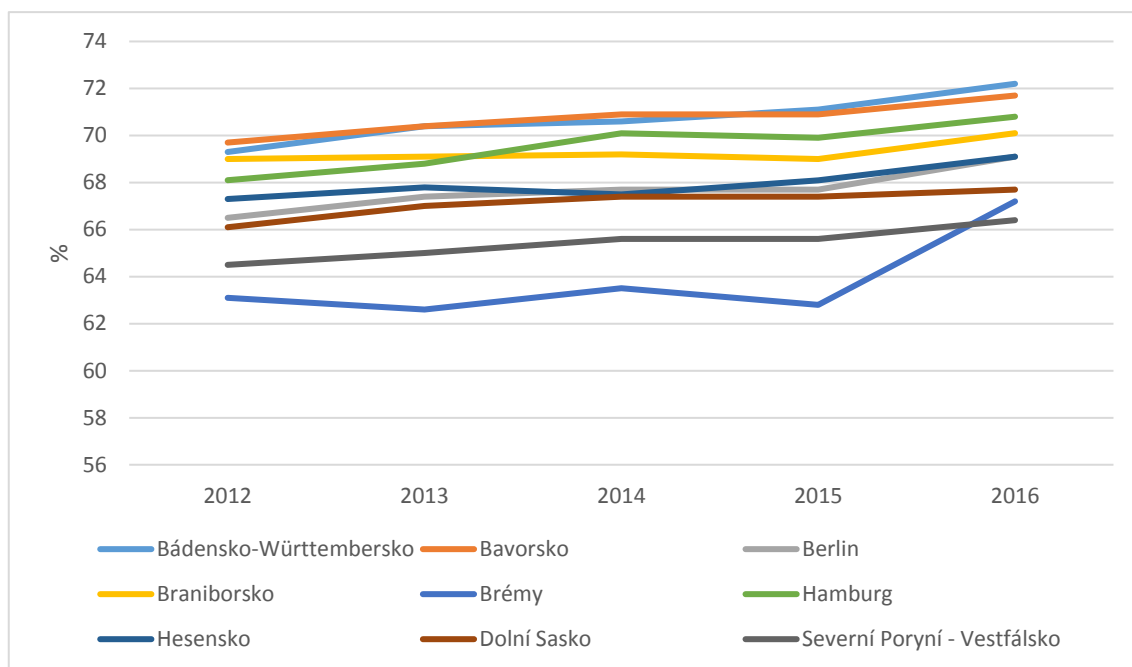
Graf 1 Podíl ekonomicky aktivních obyvatel v Německu v období 2012-2016 v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu

V grafu 2 je znázorněn podíl ekonomické aktivity obyvatel ve vybraných spolkových zemích Německa. Nejmenší podíl byl zaznamenán v roce 2013 v Brémách, kdy podíl ekonomické aktivity činil 62,6 %, což je nejméně ze všech 9 spolkových zemí. Větší nárůst v Brémách je až v roce 2016, kdy podíl ekonomické aktivity činil 67,7 %, což bylo nejvíce v Brémách a od roku 2012 můžeme zaznamenat nárůst o 4,6 procentních bodů. Oproti tomu v Severním Porýní – Vestfálsku se podíl ekonomické aktivity v průběhu pěti let držel téměř na stejné úrovni. V letech 2014 a 2015 byl tento podíl dokonce shodný a činil 65,6 %. Pokud bychom měli srovnat Brémy a Bavorsko, tak v roce 2015 byl podíl ekonomické aktivity v Brémách 62,8 %, což je o 8,1 procentních bodů méně než v Bavorsku. Nejlépe je na tom spolková země Bádensko – Württembersko, kde v roce 2016 dosahoval podíl ekonomické aktivity 72,2 %, což je o 0,5 procentních bodů méně než v Bavorsku. Nejvyšší podíl ekonomické aktivity obyvatel byl v roce 2016 v Bádensku- Wüttembersku a naopak nejnižší podíl ekonomické aktivity obyvatel byl v roce 2013 v Brémách.

Graf 2 Podíl ekonomicky aktivních obyvatel ve vybraných spolkových zemích Německa v letech 2012-2016 v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu

4.2 Vývoj nezaměstnanosti v Německu

Míra nezaměstnanosti v Německu zůstala na 4,5%. Jde o nejnižší úroveň od roku 1994, kdy došlo ke znovusjednocení země. Počet nezaměstnaných klesl dokonce více, než očekávali analytici. Tento příznivý vývoj na trhu práce zřejmě podpoří domácí spotřebu, která v uplynulých letech vystřídala vývoz na pozici tahouna německé ekonomiky. Ta je v současné době největší v Evropě a závisí na ní i celá řada českých podniků.

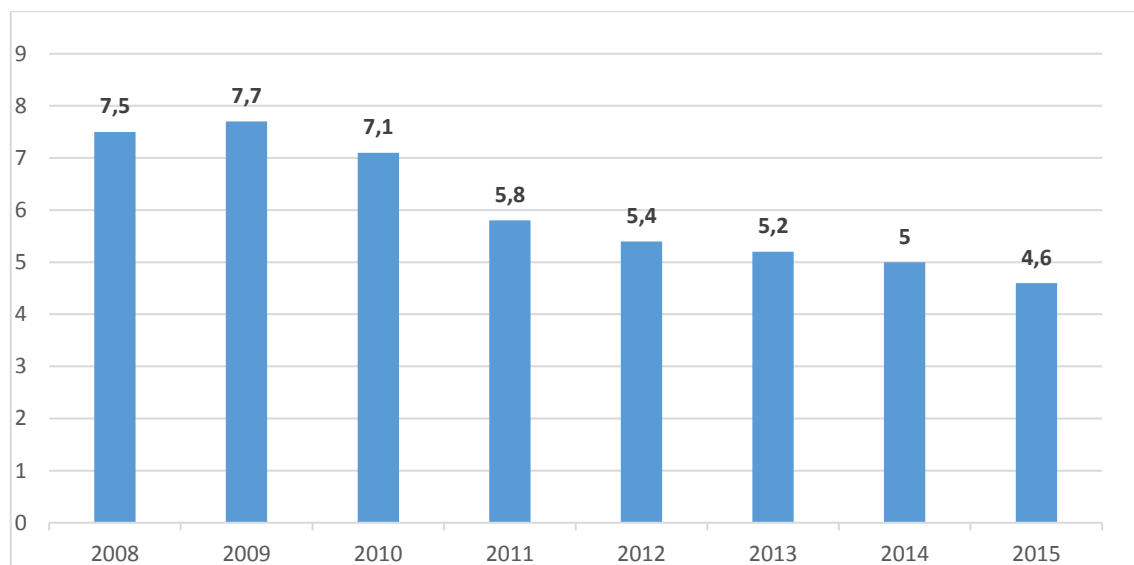
Na níže uvedeném grafu 9 je možno vidět vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v Německu od roku 2008 do roku 2015. V roce 2008 dosahovala míra nezaměstnanosti 7,5 %. Nejvyšší hodnot dosáhla pak o roku později, v roce 2009, kdy byla ještě o 0,2 % vyšší.

Od roku 2009 se míra nezaměstnanosti v Německu pozvolna snižovala. V roce 2010 se snížila o 0,6 %. Následující rok však poklesla celkem rapidně, když se snížila o 1,3 % na

hodnotu 5,8 %. V roce 2014 dosáhla míra nezaměstnanosti v Německu přesně 5 % a nejnižší hodnota byla zjištěna v roce 2015, kdy se míra nezaměstnanosti v německých zemích ještě snížila o 0,4 %.

Pozvolné snižování míry nezaměstnanosti od roku 2009 je velmi pozitivním efektem pro německou ekonomiku.

Graf 3 Míra nezaměstnanosti v Německu v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2017)

Z níže uvedené tabulky 2 je možno dobře porovnat míru nezaměstnanosti v Německu s mírou nezaměstnanosti celé EU a zemí, které se nachází v Eurozóně.³⁴

V roce 2008 byla míra nezaměstnanosti v EU 7 %, v eurozóně ještě o 0,6 % vyšší. V Německu byla míra nezaměstnanosti v tomto roce zhruba stejná, když dosáhla 7,5 %. V roce 2009 se průměrná míra nezaměstnanosti v EU pohybovala okolo 9 % a dosáhla tak vyšší úrovně než v tomto roce v Německu.

³⁴ EU (28 zemí), Eurozóna (19 zemí)

V EU bylo dosaženo nejvyšší míry nezaměstnanosti v roce 2013, kdy dosáhla téměř 11 %. V eurozoně bylo této hodnoty překročeno v roce 2012 a 2014, kdy zde míra nezaměstnanosti dosáhla 11,4 a 11,6 %. V roce 2013 dosáhla míra nezaměstnanosti v eurozoně nejvyšší hodnoty za posledních 8 let. Bylo to přesně 12 %. V Německu v tomto roce dosáhla míra nezaměstnanosti 5,2 %.

V EU naopak docházelo od roku 2013 k postupnému snižování míry nezaměstnanosti. V roce 2014 poklesla o 0,7 % a v roce 2015 o dalších 0,8 % na absolutní hodnotu 9,4 %. V Německu bylo v roce 2013 dosaženo nejnižší míry nezaměstnanosti za posledních analyzovaných 8 let.

Tabulka 2 Míra nezaměstnanosti v EU a Eurozě v %

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU	7	9	9,6	9,7	10,5	10,9	10,2	9,4
Euroarea	7,6	9,6	10,2	10,2	11,4	12	11,6	10,9

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

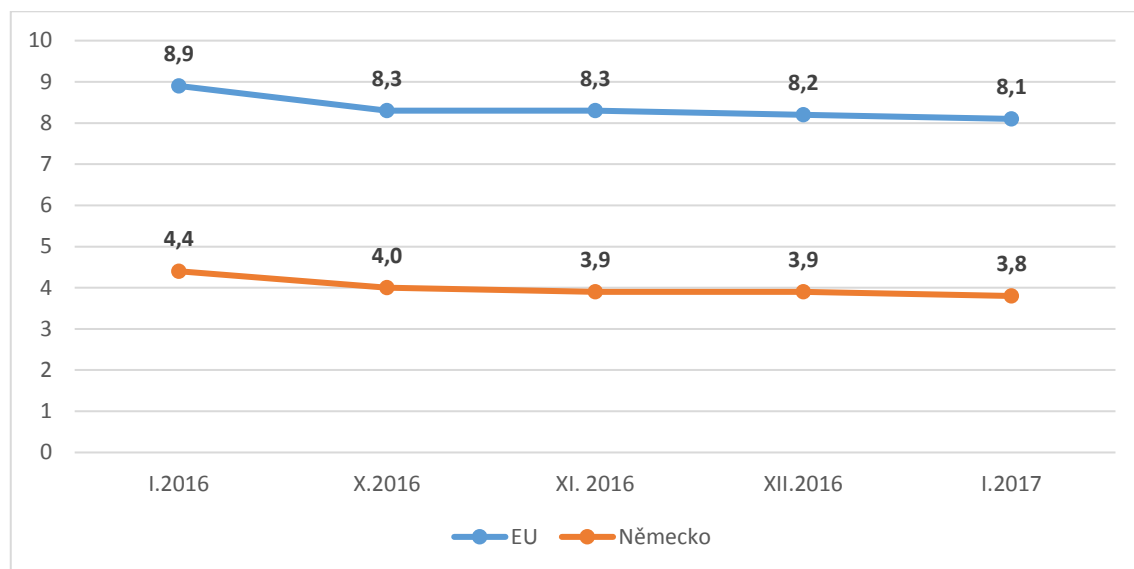
4.2.1 Sezonní a a čtvrtletní vývoj nezaměstnanosti v Německu

Na níže uvedeném grafu 4 je možno pozorovat sezonní vývoj nezaměstnanosti v Německu a v EU. Můžeme vidět, že míra nezaměstnanosti v Německu v ledu 2016 dosáhla 4,4 %. V porovnání s EU to bylo o 4,5 % méně. V říjnu 2016 došlo k meziměsíčnímu snížení míry nezaměstnanosti a to jak v Německu, tak v celé EU. V listopadu však míra nezaměstnanosti stagnovala a to jak v EU, kde se pohybovala okolo 8,3 %, tak v Německu, kde oproti říjnu 2016 došlo jen k nepatrnému snížení o 0,1 % na hodnotu 3,9 %.

Identická situace v podstatě nastala také v následujícím měsíci roku 2016. V Německu míra nezaměstnanosti stagnovala na hodnotě 3,9 %, v EU došlo k jejímu snížení na hodnotu 8 %.

V lednu roku 2017 se míra nezaměstnanosti v Německu pohybovala okolo 3,8 % , což znamená opětovné mírné snížení oproti prosinci 2016. V EU se míra nezaměstnanosti pohybovala v lednu 2017 okolo 8,1 %.

Graf 4 Sezonní vývoj míry nezaměstnanosti v Německu a v EU v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2017)

Níže uvedená tabulka představuje čtvrtletní vývoj míry nezaměstnanosti v Německu, Eurozóně a celé EU.

V prvním kvartále roku 2015 dosahovala míra nezaměstnanosti v Německu 4,8 %. V EU to pak bylo 9,6 % a nejvyšší byla v prvním čtvrtletí roku 2015 v eurozóně, kde se pohybovala okolo 11 %. V následujícím čtvrtletí sledovaného roku došlo jak v Německu, tak v EU i v eurozóně k mírnému snížení míry nezaměstnanosti. V Německu to bylo o 0,1 % na 4,7 %. Identický 0,1 % pokles byl zaznamenán také v EU a v eurozóně.

Tabulka 3 Čtvrtletní míra nezaměstnanosti v Německu v %

ČTVRLETÍ	Q1- 2015	Q2- 2015	Q3- 2015	Q4- 2015	Q1- 2016	Q2- 2016	Q3- 2016	Q4- 2016
NĚMECKO	4,8	4,7	4,5	4,5	4,3	4,2	4,2	4,1
EU	9,6	9,5	9,2	9,1	8,7	8,6	8,4	8,3
EURO- AREA	11,1	11	10,6	10,5	10,2	10,1	9,9	9,8

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2016)

Ve třetím čtvrtletí roku 2015 dosahovala míra nezaměstnanosti v Německu 4,5 %. V EU však došlo ke snížení oproti druhému čtvrtletí roku 2015 na 9,2 %. V eurozoně bylo snížení míry nezaměstnanosti ještě znatelnější, když poklesla o 0,4 % na hodnotu 10,6 %.

V závěrečném čtvrtletní roku 2015 došlo ke stagnaci míry nezaměstnanosti a to jak v Německu, tak v EU a v eurozoně.

V roce 2016 byla míra nezaměstnanosti v Německu nejvyšší v prvním kvartálu, kdy dosahovala 4,3 %. Oproti poslednímu kvartálu roku 2015 však ale došlo k jejímu nepatrnému snížení, a to o 0,2 %.

V celé EU byla v roce 2016 míra nezaměstnanosti nejnižší v posledním kvartálu a dosáhla 8,3 %. Mezičtvrtletně docházelo k jejímu pozvolnému snižování. Tento vývoj v podstatě kopíroval vývoj míry nezaměstnanosti v eurozoně, kde míra nezaměstnanosti v posledním kvartále roku 2016 dosáhla své nejnižší hodnoty, a to 9,8 %.

Tabulka 4 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva ve věku 24-64 let v %

ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU	70,3	69,9	68,6	68,6	68,5	68,5	69,3	70,1
NĚMECKO	74	74,2	75	76,5	76,97	77,3	77,7	78

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2016)

Ve výše uvedené tabulce 4 je možno dobře vidět porovnání míry ekonomické aktivity v Německu a v EU. Je zajímavé sledovat, že míra ekonomické aktivity v Německu v každém sledovaném roce převyšuje průměr EU.

Míra ekonomické aktivity se v EU pohybuje průměrně okolo 70 %. Nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2008, kdy činila 70,3 %. Naopak nejnižší hodnota ekonomické aktivity v EU byla dosažena v roce 2013, kdy činila o 1,8 % méně než v roce 2008. Míra ekonomické aktivity dosáhla v roce 2015 hodnoty 70,1 %.

V níže uvedené tabulce 5 je zobrazena míra ekonomické aktivity mužů za posledních 8 let. Opět zde je možno velmi dobře porovnat ekonomickou aktivitu mužů v EU a v Německu. V Německu míra ekonomické aktivity mužů opět převyšuje průměr EU.

Míra ekonomické aktivity v Německu se průměrně pohybuje okolo 80 %. Nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2015, kdy činil 82,3 %. Nejnižší hodnota byla v Německu naopak zaznamenána v roce 2009, kdy byla o 2,7 procentních bodů nižší než v roce 2015 a činila 79,6 %.

Míra ekonomické aktivity v EU se průměrně pohybuje okolo 75 %, což je v průměru o 5 procentních bodů méně než v Německu. Nejvyšší hodnoty dosáhl tento ukazatel v roce 2008, kdy míra ekonomické aktivity v EU činila 77,8 %. Naopak v roce 2012 dosáhla míra ekonomické aktivity v EU nejnižší hodnoty (74,6 %) za sledovaných 8 let. V Německu v tomto roce 2012 činila míra ekonomické aktivity v případě mužů o 7,5 % více.

Tabulka 5 Míra ekonomické aktivity v Německu, muži ve věku 24-64 let v %

ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU	77,8	75,7	75,1	75	74,6	74,3	75	75,9
NĚMECKO	80,1	79,6	80,4	81,7	82,1	82,1	82,2	82,3

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2016)

V tabulce 6 je opět uveden vývoj ekonomické aktivity v Německu a v EU, tentokrát ovšem v případě žen. I v tomto případě platí, že míra ekonomické aktivity v Německu za posledních 8 let je průměrně vyšší než míra ekonomické aktivity v EU.

Míra ekonomické aktivity u žen se v Německu od roku 2008 postupně zvyšovala. Nejnižší byla v roce 2008, kdy dosáhla 67,8 %. Nejvyšší hodnoty naopak dosáhla v roce 2015, a to 73,6 %, což je o 5,8 % více než v roce 2008.

Obecně lze říci, že míra ekonomické aktivity v Německu je v případě žen nižší než v případě mužů. V roce 2015 činil tento rozdíl 8,7 %. Toto platí také v případě míry ekonomické aktivity mužů a žen napříč EU. V roce 2015 činila míra ekonomické aktivity v případě mužů v EU 75,9 % a v případě žen 64,3 %, což je o 11,6 % méně.

Zatímco se míra ekonomické aktivity žen v Německu od roku 2008 postupně zvyšovala, v EU v podstatě stagnovala a průměrně dosahovala hodnoty 63 %. Nejvyšší hodnota ekonomické aktivity v případě žen byla opět zaznamenána v EU v roce 2015, kdy činila 64,3 %.

Tabulka 6 Míra ekonomické aktivity v Německu, ženy ve věku 24-64 let v %

ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU	62,8	62,3	62,1	62,2	62,4	62,6	63,5	64,3
NĚMECKO	67,8	68,7	69,7	71,3	71,6	72,5	73,1	73,6

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2016)

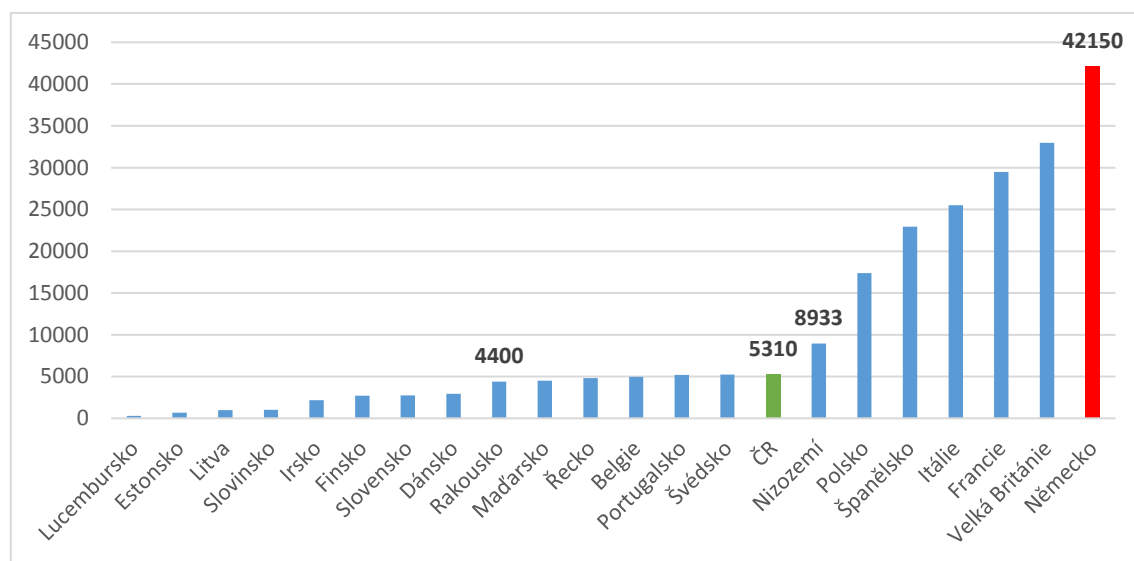
Ve výše uvedeném grafu 5 je zobrazena pracovní síla (počet ekonomicky aktivních obyvatel) v zemích EU. Je možno vidět, že v počtu ekonomicky aktivních obyvatel v EU jasně dominuje Německo, kde absolutní výše ekonomicky aktivních lidí dosáhla v roce 2015 42 150 tis.

Druhou zemí s nejvyšším počtem ekonomicky aktivních obyvatel je Velká Británie, kde tento počet dosáhl v roce 2015 32 952 tis. Na třetím místě dominuje Francie, kde byl počet ekonomicky aktivních osob za rok 2015 29 477 tis. V Itálii to bylo 25 498 tis. a ve Španělsku 22 922 tis. osob. O něco hůře v objemu pracovní síly na tom bylo v roce 2015 Polsko, kde výše tohoto ukazatele dosáhla 17 388 tis.

Naopak první zemí, kde v roce 2015 počet ekonomicky aktivních obyvatel nepřekročil hodnotu 10 000 tis., bylo Nizozemí. Zde objem ekonomicky aktivního obyvatelstva dosáhl hodnoty 8 933 tis. V ČR to bylo ještě o 3 623 tis. osob méně. V případě zemí jako je Dánsko, Rakousko, Maďarsko, Belgie či Portugalsko, se objem ekonomicky aktivních obyvatel pohyboval v průměru okolo hodnoty 4 500 tis. lidí.

Nejnižší hodnoty dosáhlo Lucembursko, kde absolutní výše tohoto ukazatele v roce 2015 dosáhla hodnoty 276 tis.

Graf 5 Celkový objem pracovní síly v zemích EU v tis. osob

Zdroj: Vlastní zpracování na základě na z OECD (2016)

OECD zveřejňuje ve svých statistikách také předpověď objemu ekonomicky aktivních obyvatel. Dle jejich předpovědi se má počet ekonomicky aktivních obyvatel jak

v Německu, tak v Eurozoně postupně zvyšovat. V Německu by měl tento ukazatel dosáhnout v roce 2016 42 910 tis. a v roce 2018 až 43 695 tis. aktivních obyvatel.

V Eurozoně má dojít dle statistik a předpovědí OECD k navýšení počtu ekonomicky aktivních obyvatel na hodnotu 159 210 tis. v roce 2016 a na 161 113 tis. v roce 2018.

Níže uvedená Tabulka 7 zobrazuje vývoj počtu pracujících obyvatel, kteří jsou ve věku od 15 do 64 let. Ukazatel je měřený v % na celkové populaci v Německu, EU a v Eurozoně.

Je možno si dobře povšimnout, že % pracujících na celkovém počtu obyvatel je v Německu a v zemích Eurozóny zhruba na stejné úrovni a pohybuje se průměrně okolo 66%.

Tabulka 7 Vývoj počtu pracujících osob ve věku 15-64 let v %

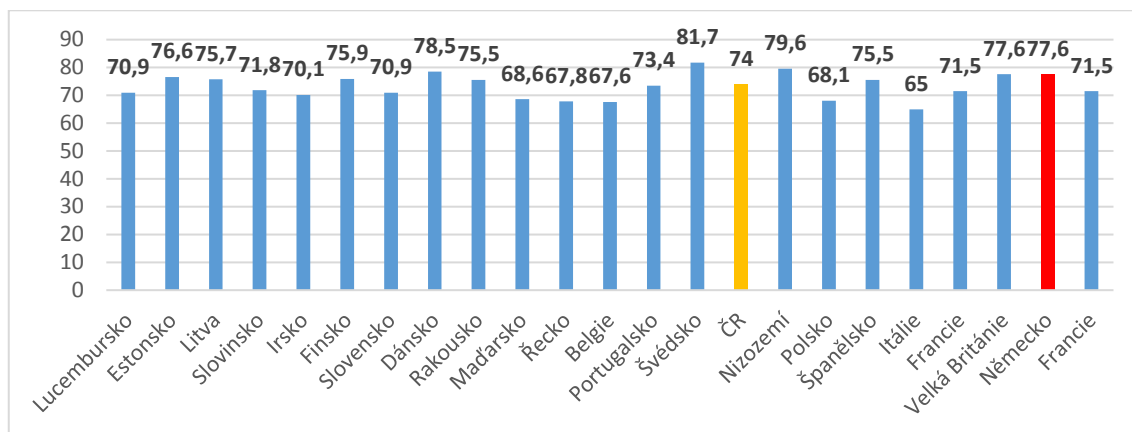
ROK	2012	2013	2014	2015
NĚMECKO	65.96	65.57	65.59	65.56
EU	66.79	66.61	66.33	66.02
EURO- AREA	66.23	66.07	65.82	65.54

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

Pokud známe objem pracovní síly a počet pracujících obyvatel ve věku od 15 do 64 let, můžeme vypočítat další velmi důležitý ukazatel a tím je míra účasti na pracovní síle, který se měří v % v každé věkové skupině jako podíl pracovní síly a počtu pracujících obyvatel.³⁵ Níže uvedený graf 6 zobrazuje tento ukazatel pro každou jednotlivou zemi v EU.

³⁵ V tomto případě ve věku od 15 – 64 let

Graf 6 Míra účasti na pracovní síle v zemích EU v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

Z Grafu 6 je možno porovnat míru účasti na pracovní síle v rámci různých zemí v EU. Nejvyšší hodnoty zde dosahuje Švédsko, kde se tento ukazatel pohybuje okolo 82 %. Nejnižší hodnotu má naopak Itálie, kde míra účasti na pracovní síle dosahuje 65 %. Německo je na tom shodně s Velkou Británií. V obou zemích dosahuje tento ukazatel 77,6 %.

4.2.2 Vývoj harmonizované míry nezaměstnanosti

Harmonizovaná míra nezaměstnanosti definuje nezaměstnanost jako osoby, které jsou momentálně bez práce, ale jsou ochotni pracovat a podnikají veškeré kroky k tomu, aby práci našli – aktivně hledají práci. Míra nezaměstnanosti je pak dána jako podíl nezaměstnaných osob na ekonomicky aktivní populaci, která je definována jako souhrn všech zaměstnaných a nezaměstnaných.

Tabulka 8 Harmonizovaná míra nezaměstnanosti v %

ROK	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
NĚMECKO	6,9	5,8	5,3	5,2	4,9	4,6	4,1
EU	9,6	9,6	10,4	10,8	10,2	9,4	8,5
EURO-AREA	10,2	10,1	11,3	12,0	11,6	10,8	9,9

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD

V Německu se vývoj harmonizované míry nezaměstnanosti od roku 2010 postupně snižoval. Nejvyšší hodnoty dosáhl tento ukazatel právě v roce 2010 (6,9 %). Nejnižší hodnoty naopak v roce 2016, kdy míra nezaměstnanosti nepřekročila hodnotu 4,1 %.

V EU byla harmonizovaná míra nezaměstnanosti v letech 2010 – 2011 na shodné úrovni (9,6 %). Od roku 2012 – 2014 se nepatrně navýšila a dosahovala průměrné hodnoty okolo 10,5 %. Poslední dva analyzované roky 2015 a 2016 došlo k jejímu snížení na 9,4 % v roce 2015 a k meziročnímu snížení o 0,9 % v roce 2016 na hodnotu 8,5 %.

V Eurozoně dosáhla v roce 2013 míra nezaměstnanosti 12 %, což bylo nejvíce za posledních 7 let. Nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 2016 (9,9 %). V roce 2011, 2012 a 2014 přesáhla harmonizovaná míra nezaměstnanosti v Eurozoně 11 %.

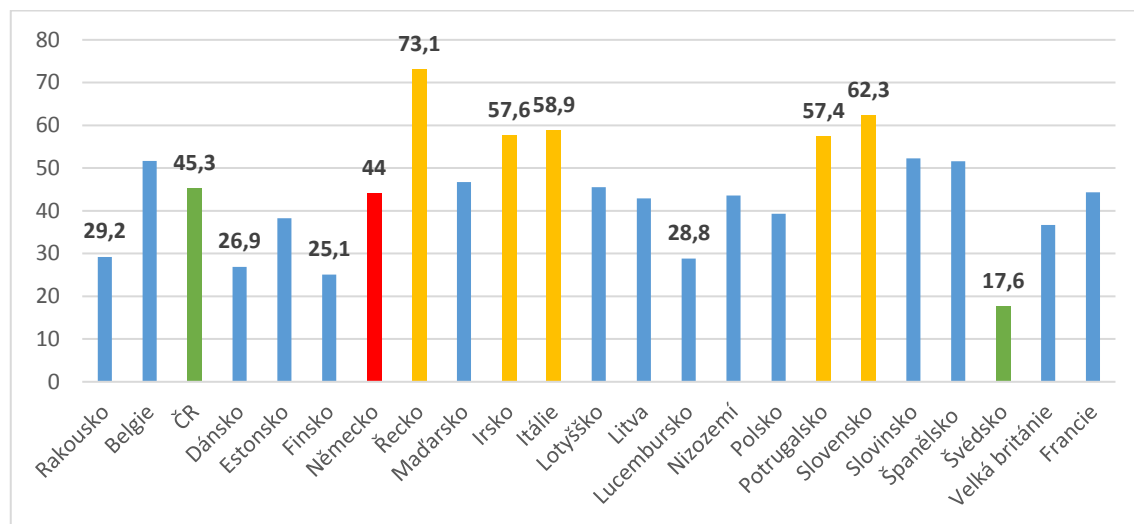
4.2.3 Dlouhodobá míra nezaměstnanosti

Dlouhodobá míra nezaměstnanosti je definována jako procento osob, kteří jsou nezaměstnaní po dobu 12 měsíců či déle ze všech nezaměstnaných osob v daném státě či regionu.

V Německu se pohybuje dlouhodobá míra nezaměstnanosti okolo 44 % ze všech nezaměstnaných osob. Naopak nejvyšších procentuálních hodnot dosahují státy jako je Řecko, Irsko, Itálie, Portugalsko či Slovensko. Ve všech těchto zemích se průměrná dlouhodobá míra nezaměstnanosti pohybuje okolo 60 %. V České republice byla v roce 2015 dlouhodobá míra nezaměstnanosti 45,3 % ze všech nezaměstnaných osob. Nejnižší

hodnota byla zjištěna naopak ve Švédsku, kde za sledovaný rok dosáhla 17,6 %. Příznivých hodnot dosáhly také státy jako je např. Rakousko, Dánsko, Finsko či Lucembursko, kde se dlouhodobá průměrná míra nezaměstnanosti pohybovala okolo 28 %.

Graf 7 Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v zemích EU v % nezaměstnaných

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

4.2.4 Míra nezaměstnanosti dle německých spolkových zemí

Tabulka 9 podává ucelený přehled o míře nezaměstnanosti v různých spolkových zemích Německa, kterou navíc rozděluje podle pohlaví.

Nejvyšší celkovou míru nezaměstnanosti za rok 2016 má spolková země Brémy, je žije 10,5 % nezaměstnaných osob. Nezaměstnaných mužů je 11 %, což je o 1,2 % více než nezaměstnaných žen žijících ve spolkové zemi Brémy.

Druhou spolkovou zemí, kde je vysoká míra nezaměstnanosti, je Berlín. Opět zde převládá nezaměstnanost mužů, která v roce 2016 přesahovala 10 %. Spolková země, ve které míra nezaměstnanosti, stejně jako v Berlíně, přesahuje 9%, je Sasko – Anhaltsko. Zde je ovšem menší procento nezaměstnaných mužů, oproti ženám je nezaměstnaných mužů jen o 0,5 % více.

Naopak nejnižší míru nezaměstnanosti mají spolkové země jako je Bavorsko či Baden – Württenbersko. Zde se celková míra nezaměstnanosti pohybuje okolo 3 %. Vyšší je v Baden – Württenbersku, kde za rok 2016 dosáhla téměř 4 %. Nižší míra nezaměstnanosti mužů i žen je ovšem v Bavorsku.

Tabulka 9 Míra nezaměstnanosti v jednotlivých spolkových zemích Německa v roce 2016 v %

	CELKEM	MUŽI	ŽENY
BADEN- WÜRTEMBERSKO	3,7	3,7	3,6
BAVORSKO	3,2	3,3	3,1
BERLIN	9,5	10,2	8,7
BRANIBORSKO	7,7	8,2	7,1
BRÉMY	10,5	11	9,8
HAMBURG	6,9	7,4	6,4
HESENSKO	5,1	5,2	5
MEKLENBORSKO- PŘEDNÍ POMOŘANSKO	9,2	10,1	8,2
DOLNÍ SASKO	5,8	6	5,6
NORDHEIM	7,6	7,9	7,3
RÝNSKO	4,9	5	4,7
SASKO	7,2	7,5	6,8
SASKO - ANHALTSKO	9,3	9,5	9
ŠLESVICKO	6	6,4	5,5

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Datenkarte BRD (2016)

4.2.5 Vývoj nezaměstnanosti v Německu dle pohlaví

Pro vývoj nezaměstnanosti je rozhodující spousta faktorů. Tyto faktory mohou být jak demografického tak národnostního rázu.

Tabulka 10 Míra nezaměstnanosti v Německu dle pohlaví v letech 2008-2016 (v %)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ženy	7,7	7,3	6,5	5,6	5,2	5	4,6	4,2	3,7
Muži	7,4	8,1	7,4	6	5,6	5,5	5,3	5	4,5
Průměr	7,55	7,7	6,95	5,8	5,4	5,25	4,95	4,6	4,2

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2018)

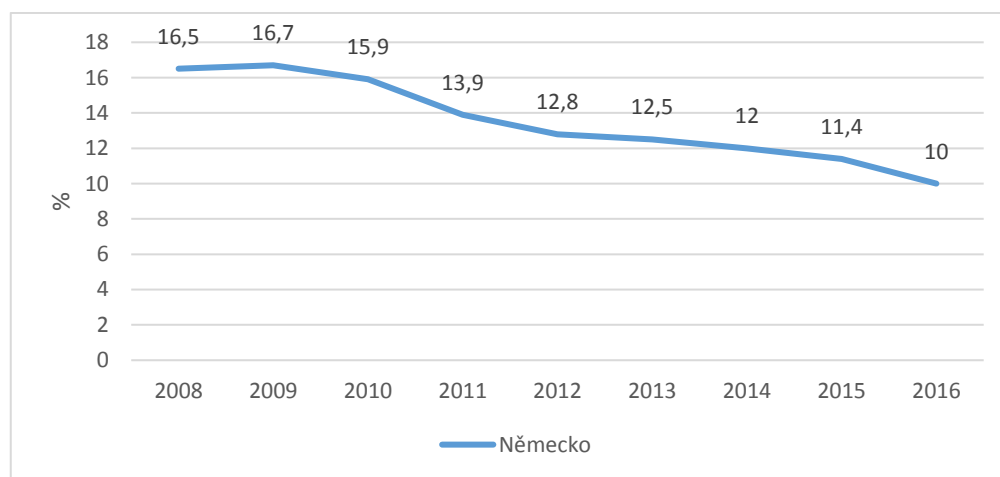
V tabulce 10 je znázorněn vývoj nezaměstnanosti v Německu podle pohlaví, tzn. dle mužů a žen v období devíti let. Všechny údaje jsou uváděny v procentech. Nejvyšší procento nezaměstnanosti žen v Německu bylo v roce 2008 a činilo 7,7 %. Poté strmě klesalo. Nejmenší procento nezaměstnaných žen v Německu bylo v roce 2016 a to pouze necelá 4%. Pokud se na nezaměstnanost podíváme z pohledu mužů v témže roce, tak u mužů je nezaměstnanost pouze o 0,8 procentních bodů větší. Největší rozdíl mezi muži a ženami byl v roce 2010 a nezaměstnanost mužů byla o 0,9 procentních bodů větší než v témže roce u žen.

Z tabulky číslo 10 také vyplývá, že co se týče nezaměstnanosti, tak Německo zažívá hospodářský úspěch a nezaměstnanost je rekordně nízká. Kdybychom se na rozdíly nezaměstnanosti mužů i žen podívali z hlediska celkového průměru, tak vůbec největší rozdíl byl v letech 2015 a 2016, kdy celkový průměr nezaměstnaných mužů i žen byl 4,6%, což je o 3,6 procentních bodů méně než v roce 2010. Nezaměstnanost v Německu se tedy dostala pod 4% procenta a stále klesá. Německo v minulém roce vykázalo také největší obchodní přebytek na světě vešší výši okolo 300 miliard dolarů, což je o 100 miliard více než obchodní přebytek Číny.

4.2.6 Vývoj nezaměstnanosti v Německu podle úrovně vzdělání

Aby bylo zajištěno fungování ekonomiky, jejího rozvoje i celé společnosti, je třeba, aby dobře reagovala na neustále se měnící ekonomické a sociální podmínky. Je nezbytně nutné, aby pracovní síla, které vstupuje na trh práce, byla v rámci vzdělávacích procesů připravována tak, aby byla co nejlépe uplatnitelná. Aby byla schopná reagovat na nové trendy a hlavně, aby byla připravená se dále vzdělávat. K tomuto je ovšem nezbytně nutné, aby na sto procent fungovalo propojení mezi sférou vzdělávání a sférou práce. Dále je velice důležité, aby tato vazba byla oboustranná a komunikace mezi sférou vzdělávání a sférou práce byla efektivní a plně funkční.

Graf 8 Vývoj nezaměstnanosti lidí v Německu podle úrovně jejich vzdělání a věku 25-64 let za období 2008-2016 v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2018)

Graf 8 představuje míru nezaměstnanosti lidí podle úrovně jejich vzdělání, tj., nižšího sekundárního, vyššího sekundárního a terciálního. Tento ukazatel měří procento nezaměstnaných ve věku 25-64 let na trhu práce. Nejmenší procento nezaměstnaných v Německu podle úrovně jejich vzdělání bylo v roce 2016 a bylo o 6,5 procentních bodů nižší než v roce 2008.

4.2.7 Vývoj nezaměstnanosti osob se základním vzděláním

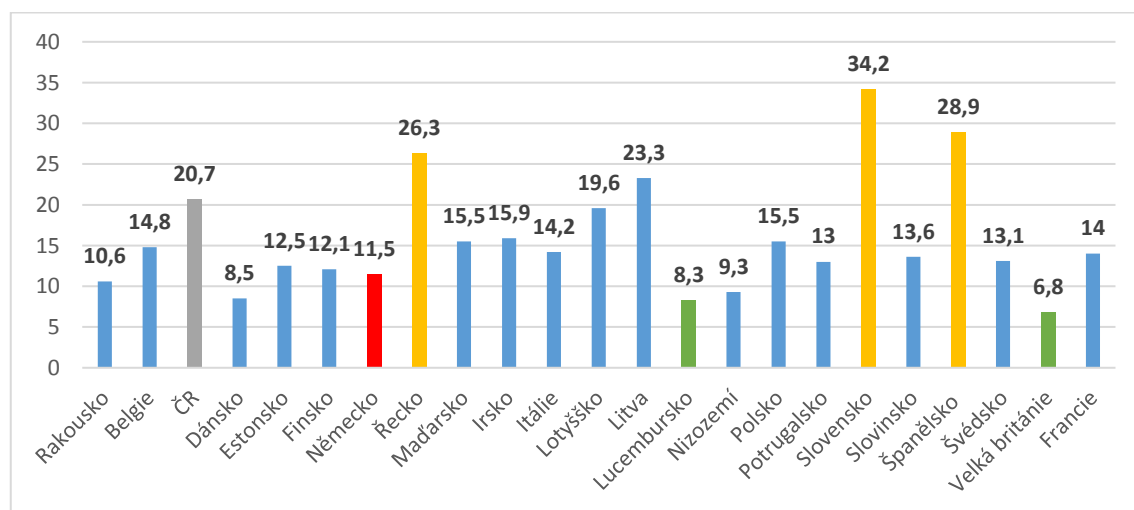
Následující grafy představují míry nezaměstnanosti osob v EU, kteří dosáhli základního, středoškolského a vyššího odborného či vysokoškolského vzdělání a jsou ve věku do 25 – 64 let.

Obecně lze říci, že míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním v EU je velmi vysoká. Vůbec nejvyšší míry nezaměstnanosti v této kategorii dosahuje Slovensko, kde se míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním pohybuje okolo 34,2 %. Hned za ním následuje Španělsko, kde je míra nezaměstnanosti téměř 29 % a na třetím místě je Řecko, kde procento nezaměstnaných lidí se základním vzděláním dosahuje 26,3 %.

Velmi vysokého čísla, tj. míra nezaměstnanosti okolo 20 % dosahují země jako ČR či Litva. Naopak nižší hodnoty, pod 20 % zaznamenalo v roce 2015 např. Polsko, Belgie, Rakousko či Švédsko.

Naopak velmi příznivých hodnot, tj. pod 10 % dosáhly ve sledovaném roce země jako Velká Británie, či Lucembursko či Nizozemí. Míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním v Německu je vyšší než 11 %. Podrobnější údaje zobrazuje následující graf 9.

Graf 9 Míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním v EU v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

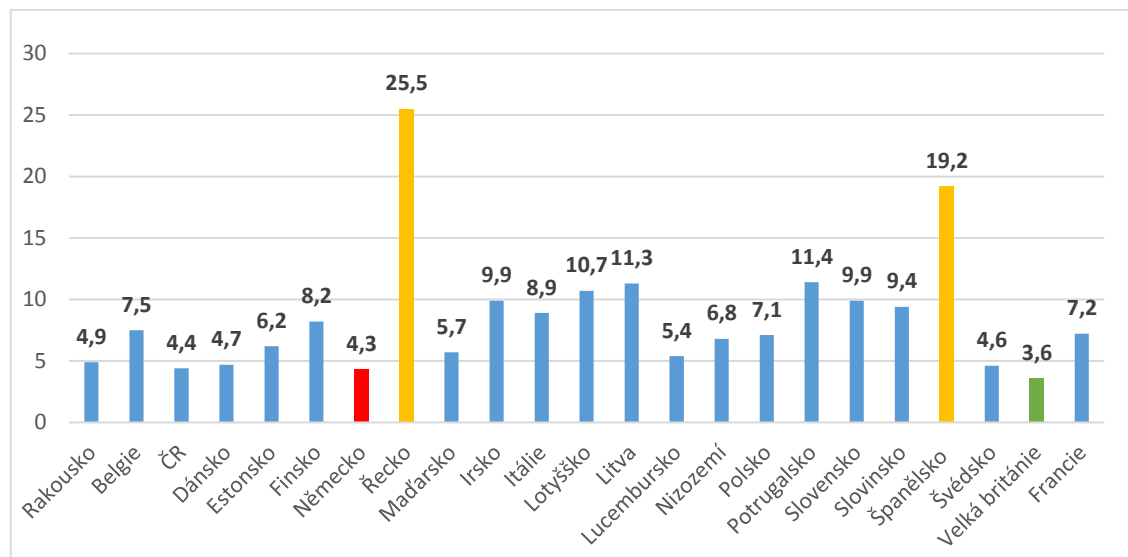
4.2.8 Vývoj nezaměstnanosti osob se středoškolským vzděláním

Graf 10 ukazuje míru nezaměstnanosti osob se středoškolským vzděláním.

Velmi extrémních hodnot dosahuje v rámci této skupiny osob Řecko, kde míra nezaměstnanosti přesahuje 25 %. Další zemí s vysokou mírou nezaměstnanosti středoškolsky vzdělaných osob v EU je Španělsko, kde se hodnota pohybuje okolo 19 %.

Míry nezaměstnanosti přes 10 % dosahují země jako je Litva (11,3 %) či Lotyšsko (10,7 %). Naopak velmi příznivých hodnot dosahují země jako je Německo (4,3 %), ČR či Dánsko. Nejnižší míru nezaměstnanosti osob s pouze středoškolským vzděláním dosáhla v roce 2015 Velká Británie (3,6 %).

Graf 10 Míra nezaměstnanosti osob se středoškolským vzděláním v EU v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

4.2.9 Vývoj nezaměstnanosti osob s vysokoškolským vzděláním

Graf 11 naopak zobrazuje míru nezaměstnanosti osob v EU mající vysokoškolské vzdělání. Je možno pozorovat, že hodnoty jsou zde podstatně nižší než v případě nezaměstnanosti osob pouze se základním vzděláním, což je pochopitelné. Abnormálně

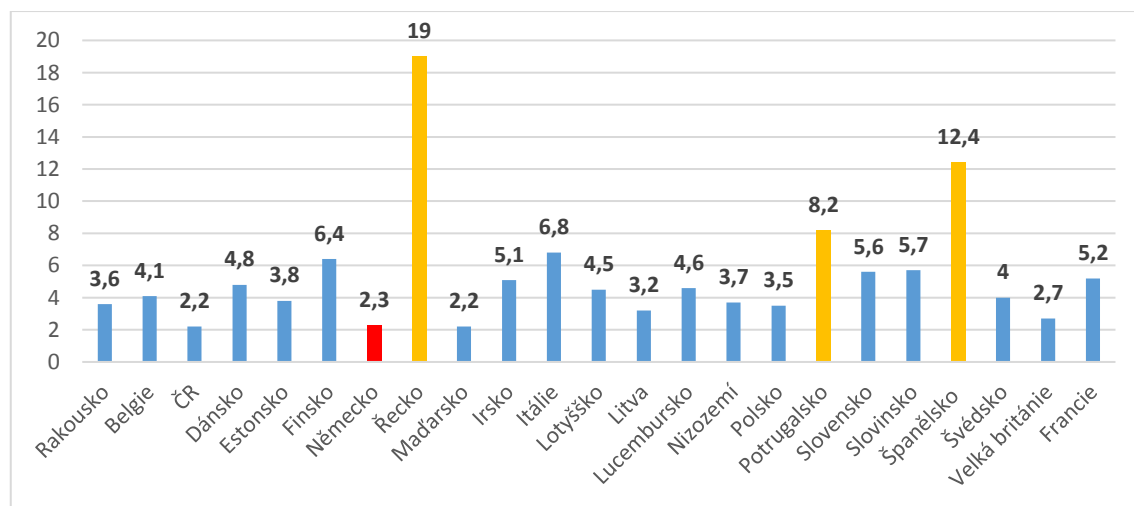
vysokých hodnot dosahuje pouze Řecko, kde se míra nezaměstnanosti osob s vysokoškolským vzděláním pohybovala v roce 2015 okolo 19 %. Druhou zemí, kde je míra nezaměstnanosti dle této kategorie vysoká, je Španělsko (12,4 %). Třetí zemí s poměrně vysokou mírou nezaměstnanosti v případě osob s vysokoškolským vzděláním za rok 2015 je Portugalsko (8,2 %).

Vyšších hodnot dosahuje dále Itálie či Finsko (více než 6 %). Naopak velmi příznivé hodnoty nabízí Německo, ČR či Maďarsko, kde je míra nezaměstnanosti osob s vysokoškolským vzděláním velmi nízká a pohybuje se pouze okolo 2 %.

Velmi vysoké míry nezaměstnanosti v rámci zemí v EU dosahují osoby, které za svůj život dosáhli pouze základního vzdělání. Průměrně lze toto číslo odhadnout na cca 16 %.

Průměrná míra nezaměstnanosti osob mající středoškolské vzdělání se pohybuje v rámci zemí EU okolo 8,5 % a osob, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání, je průměrná míra nezaměstnanosti v EU okolo 5,3 %.

Graf 11 Míra nezaměstnanosti osob s vysokoškolským vzděláním v EU v roce 2016 v %

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z OECD (2016)

4.3 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu

Státní politika zaměstnanosti v Německu má tři funkční úrovně. Hlavní a zásadní roli má spolková agentura práce, druhý stupeň představuje regionální ředitelství a třetí stupeň tvoří pracovní agentury.

4.3.1 Podíly výdajů na politiku zaměstnanosti v % HDP v letech 2008-2016

Tabulka 11 Podíly výdajů na politiku zaměstnanosti v Německu v % HDP, 2008-2016

Německo	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Výdaje celkem	1,885	2,449	2,176	1,759	1,616	1,640	1,590	1,512	1,446
APZ	0,549	0,618	0,518	0,432	0,341	0,296	0,289	0,269	0,264
PPZ	1,009	1,453	1,280	0,987	0,943	0,998	0,936	0,880	0,819

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2018)

V tabulce 11 jsou znázorněny podíly výdajů na politiku zaměstnanosti v Německu vyjádřené v poměru k celkovému národnímu HDP v období od roku 2008 do roku 2016. Pokud srovnání podílu celkových výdajů na politiku zaměstnanosti v roce 2009, které byly nejvyšší za období znázorněné v tabulce a činily 2, 449 %, tak oproti roku 2016 byly o více než 1 procentní bod vyšší. Když spočítáme průměrné tempo růstu těchto dvou zmiňovaných let jako geometrický průměr, vyjde nám, že průměrné tempo růstu je 1,88 %. Pokud spočítáme tempo růstu v roce 2011 a 2014, vyjde nám hodnota 1,67 %. To znamená, že celkové výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu rostly v roce 2009-2016 rychlejším tempem než v letech 2011 a 2014. Pokud bychom se podívali na průměrné tempo růstu v aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti v roce 2008, tak jeho hodnoty odpovídá 0,74 %, kdežto v roce 2016 je průměrné tempo růstu 0,46 %. Z toho

vyplývá, že v roce 2008 rostly výdaje na obě politiky zaměstnanosti rychlejším tempem než v roce 2016.

4.3.2 Výdaje a využití nástrojů v rámci aktivní politiky zaměstnanosti v Německu

Mezi nástroje APZ v Německu patří poradentství a podpora při zprostředkování zaměstnání, podpora vzdělávání a rekvalifikace, opatření podporující nástup do klasického zaměstnání a zkrácená pracovní doba.

Následující tabulka 12 zobrazuje podíl aktivní podpory zaměstnanosti na celkových výdajích. Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti od roku 2009 téměř v každém roce klesaly a největší procento bylo zaznamenáno právě v roce 2009. Pokud bychom porovnávali rozdíly v současnosti, tak v roce 2009 byly celkové výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti o téměř 8 procentních bodů větší než v roce 2017.

Tabulka 12 Podíl aktivní podpory zaměstnanosti v Německu na celkových výdajích v %, 2009-2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nástroje APZ	16,8	15	11,2	9	8,6	8,2	7,9	8,1	9,9	9,8
v % na celkových výdajích	35	33,1	29,8	25,8	26,5	25,6	25,1	26,2	27,5	26,8

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Bundesagentur für Arbeit (2018)

V tabulce 13 je znázorněn počet lidí, kteří v rámci nástrojů na APZ využívají Kurzarbeit. Kurzarbeit nebo také někdy Kurzarbeitgeld je opatření, které se využívá k podpoře zaměstnavatelů, u kterých došlo ke zkrácení pracovní doby například na základě

negativních hospodářských výsledků nebo živelné pohromy. Opatření Kurzarbeit je legislativně zapsáno v zákoníku Sozialgesetzbuch III.

V roce 2009 byly nejvyšší výdaje na APZ a činily 2975 milionů eur a také nevyšší počet lidí, kteří využívají Kurzarbeit. Od roku 2010 počet lidí využívající tento nástroj výrazně klesl a nejmenší počet byl zaznamenán v roce 2006 a činil pouhých 42 tisíc obyvatel, stejné měřítko pak také odpovídá výdajům. Výdaje nezahrnují příspěvky na sociální zabezpečení hrazené zaměstnavatelem v letech 2009-2012.

Tabulka 13 Počet lidí využívajících Kurzarbeit, 2009-2018, v EUR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Výdaje na APZ (v mil.eur)	2975	1680	368	192	229	157	137	136	330	330
Počet lidí využívajících Kurzarbeit(v tis. obyvatel)	1078	429	100	67	77	49	44	42	100	96
Průměrná měsíční sazba (v eur)	230	326	306	240	249	265	256	268	275	287

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Bundesagentur für Arbeit (2018)

Následující tabulka 14 uvádí počty podniků a počet osob, které byli ohroženi propouštěním a které byly podpořeny nástrojem Kurzarbeit v jednotlivých regionech Německa v srpnu, září, říjnu a listopadu 2017. V září 2017 žádalo o čerpání podpor z nástroje Kurzarbeit 1581 podniků. Tyto žádosti se týkaly celkově 16527 zaměstnanců, kteří byli ohroženi tím, že ztratí zaměstnání. Pokud bychom se zaměřili na jednotlivé regiony, tak největší nárůst byl zaznamenán v říjnu 2017 v Bavorsku, kdy o čerpání podpor žádalo celkem 227 podniků pro 3646 zaměstnanců. Ve srovnání s Hamburkem

v tomtéž měsíci bylo podáno podstatně méně žádostí, pouhých 17 žádostí, které se týkaly jen 69 obyvatel Hamburku. Z dostupných statistickým údajů Bundesagentur für Arbeit vyplývá, že počet podniků nejméně využívajících Kurzarbeit bylo v listopadu 2017 v Brémách.

Tabulka 14 Přehled využívání nástroje Kurzarbeit, srpen-listopad 2017

Země	Počet podniků				Počet zapojených zaměstnanců			
	11 2017	10 2017	9 2017	8 2017	11 2017	10 2017	9 2017	8 2017
Německo	161	1522	1581	1453	14817	21476	16527	15343
Hamburk	17	14	17	20	110	65	69	60
Dolní Sasko	170	154	161	163	1358	1684	1313	1294
Brémy	10	9	11	10	58	86	167	135
Bavorsko	191	227	225	212	1891	3646	2808	2365
Berlín	21	24	23	30	183	243	257	245
Duryňsko	52	53	59	69	1962	3357	2205	2353

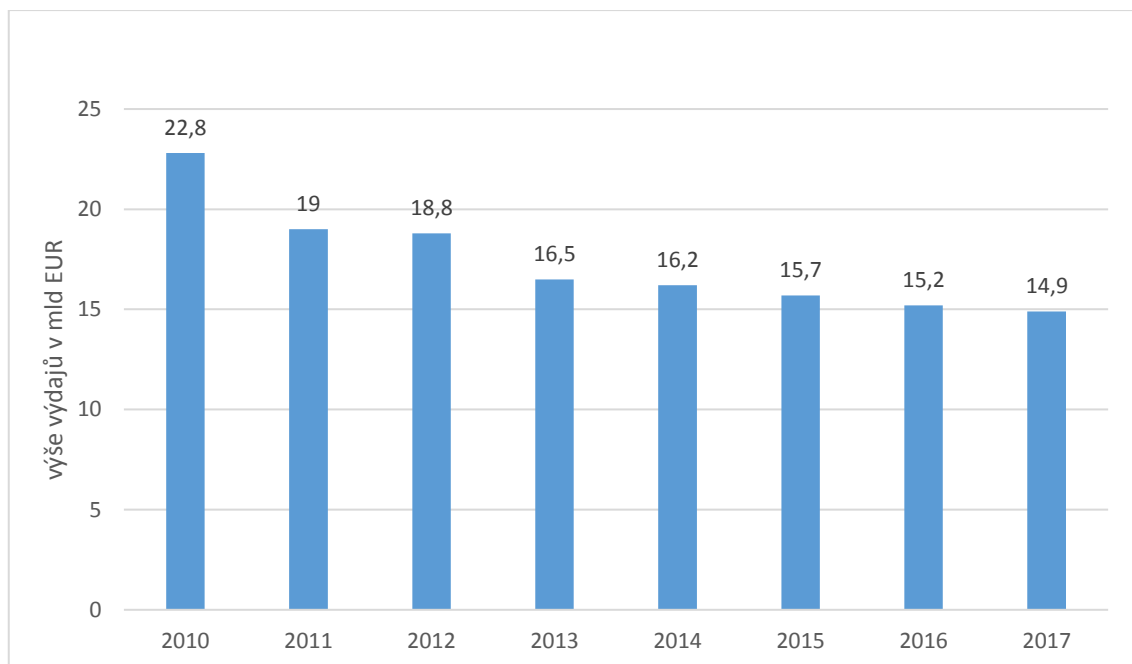
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Bundesagentur für Arbeit (2018)

4.3.3 Vývoj výdajů na pasivní politiku zaměstnanosti v Německu

Mezi výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti v Německu patří dávky v nezaměstnanosti nebo platební neschopnosti (Insolvenzgeld), příspěvky na sociální zabezpečení. Na základě statistických dat dostupných z Bundesagentur für Arbeit a následně zpracovaných v grafu 12 vyplývá, že vývoj výdajů na pasivní politiku nezaměstnanosti

od roku 2010 postupně klesal. Nejvyšší výdaje byly právě v roce 2010. Paradoxně nejnižší výdaje na PPZ byly zaznamenány v prosinci 2017 a byly o téměř 8 mld. Eur nižší než v prosinci 2010.

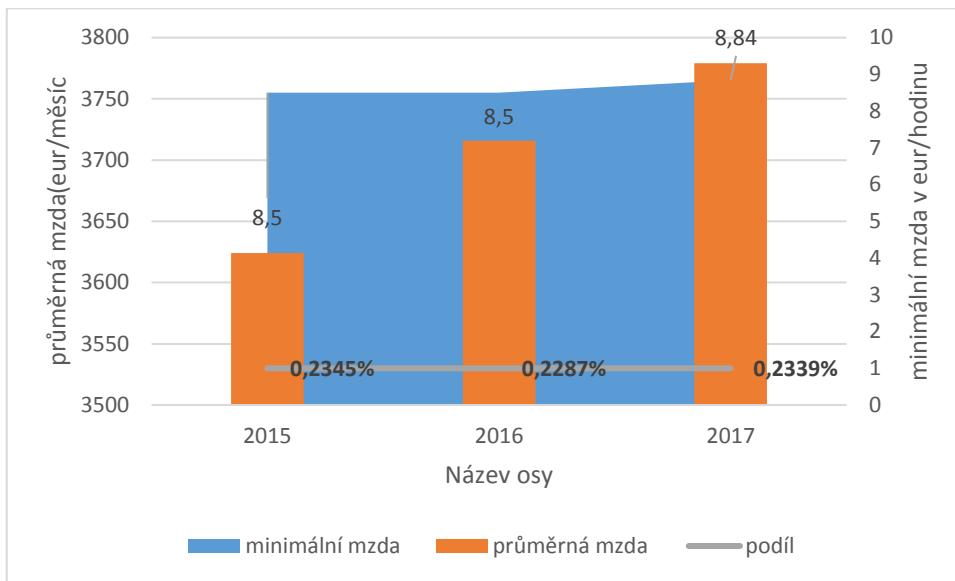
Graf 12 Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti v Německu, prosinec 2010-prosinec-2017, mld. EUR

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Bundesagentur für Arbeit (2018)

Na níže uvedeném grafu 13 je zaznamenán podíl minimální mzdy a průměrné mzdy v Německu. Minimální mzda byla v roce 2015 stanovena na 8,5 Eur a v roce 2017 byla zvýšena na 8,84 Eur. V roce 2015 byl poměr minimální mzdy vzhledem k průměrnému výdělků 0,23%. Se zvýšením minimální mzdy v Německu od 1.1.2017 se roste také podíl, který je v roce 2017 0,0006 procentních bodů vyšší než tomu bylo v roce 2015.

Graf 13 Podíl minimální a průměrné mzdy v Německu v letech 2015-2017 v EUR(%)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z Eurostatu (2018)

5 Zhodnocení výsledků a diskuze

Politika zaměstnanosti v Německu je souhrn všech pravidel, nařízení a aktivit, které v hlavním ohledu usilují především o rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách a zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Politiku zaměstnanosti v Německu spravuje Spolkový úřad práce (Bundesagentur für Arbeit) a další příslušné orgány. Pokud je brán v úvahu první ukazatel, který je popsán v první kapitole praktické části a týká se podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva v Německu, je možno říci, že míra ekonomické aktivity s přibývajícimi roky strmě stoupala a v současné době dosáhla hranice téměř 70 %, což je vysoko nad průměrem EU. S mírou ekonomicky aktivního obyvatelstva úzce souvisí i míra nezaměstnanosti, která se v současnosti zůstává na 4,5 %, což je nejnižší úroveň od roku 1994, kdy došlo ke znovusjednocení země. V práci je ukázán podíl ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých regionech Německa. Nejmenší podíl byl zaznamenán v roce 2013 v Brémách, naopak nejvyšší v roce 2016 v Bádensku- Wuttenbersku. Ve srovnání sezonního vývoje míry nezaměstnanosti v EU a v Německu je zaznamenáno, že v prvním kvartále dosahovala míra nezaměstnanosti Německu 4,8 %. Nejvyšší byla v prvním čtvrtletí roku 2015 v Eurozoně a činila 11 %. Míra ekonomické aktivity obyvatelstva ve věku 24-64 let v každém sledovaném roce tedy od roku 2008-2015 pokaždé převyšuje průměr EU se pohybuje okolo 70 %. V prvním kvartále roku 2015 dosahovala míra nezaměstnanosti v Německu 4,8 %. V EU to pak bylo 9,6 % a nejvyšší byla v prvním čtvrtletí roku 2015 v Eurozoně, kde se pohybovala okolo 11 %. V následujícím čtvrtletí sledovaného roku došlo jak v Německu, tak v EU i v Eurozoně k mírnému snížení míry nezaměstnanosti. V Německu to bylo o 0,1 % na 4,7 %. Identický 0,1 % pokles byl zaznamenán také v EU a v Eurozoně. V práci je zkoumáno také procento pracujících na celkovém počtu obyvatel v Německu a je téměř srovnatelné se zeměmi Eurozóny a pohybuje se okolo 66 %. Míra nezaměstnanosti dle spolkových zemí Německa je nevyšší v Brémách a činí 10,5 %. Z vývoje nezaměstnanosti v Německu dle pohlaví vyplývá, že Německo zažívá hospodářský úspěch a nezaměstnanost je rekordně nízká. Dostala se pod 4 % a stále klesá. Z vývoje nezaměstnanosti podle úrovně vzdělání vyplývá, že nejvyšší míra nezaměstnanosti byla v Německu zaznamenána u osob se základním vzděláním a činila 11,3 %. Nejnižší naopak u osob s vysokoškolských

vzděláním a byla 2, 3 %. Průměrné tempo růstu aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti v roce 2008 odpovídá 0,74 %, v roce 2016 je průměrné tempo růstu 0,46 %. Z toho jasně vyplývá, že v roce 2008 rostly výdaje na obě politiky zaměstnanosti rychlejším tempem než v roce 2016.

V roce 2007 byla německá ekonomika zasažena hospodářskou krizí. Nezaměstnanosti v době hospodářské krize rostla mírnějším tempem oproti jiným zemím v EU. Kritické období, kdy podniky nejvíce pocítily dopady hospodářské krize, bylo počátkem roku 2009. Díky tomu vznikly v Německu nové programy na podporu podniků v době hospodářské krize. Jedním z nejdůležitějších a bezesporu nejefektivnější program je Kurzarbeit. V práci je podrobně ukázáno, kolik podniků žádalo v době krize o podporu. V největším ohnisku krize, tedy v roce 2009 žádalo o podporu přes tisíc podniků. V současné době to byla již jen necelá stovka. I z tohoto zjištění lze říci, že Německá ekonomika má velice příznivý vývoj na trhu práce. Německá ekonomika je v současné době největší v Evropě a závisí na ní celá řada nejen německých podniků. Dalším důležitým faktem, obsaženým v práci je podíl minimální mzdy vzhledem k průměrné mzdě za období let 2015-2017. Minimální mzda byla v roce 2015 stanovena na 8,5 Eur a v roce 2017 byla zvýšena na 8,84 Eur. V roce 2015 byl poměr minimální mzdy vzhledem k průměrnému výdělku 0,23%. Se zvýšením minimální mzdy v Německu od 1.1.2017 se roste také podíl, který je v roce 2017 0,0006 procentních bodů vyšší než tomu bylo v roce 2015.

6 Závěr

Předložená bakalářská práce se zabývá vyhodnocením a analýzou politiky zaměstnanosti ve Spolkové republice Německo.

Německá spolková republika patří již několik let k největší ekonomice v EU, na které je závislá také velká většina českých podniků, neboť většina českého exportu směřuje právě do Německa.

Hnacím motorem německé ekonomiky je, kromě výše zmíněných vládních výdajů, především také spotřeba. Ta je podporována právě velmi příznivými podmínkami na trhu práce a v neposlední řadě také nízkými úrokovými sazbami.

V roce 2015 byla zaznamenána nejnižší míra nezaměstnanosti na německém trhu práce od roku 2008, kdy dosahovala 7,5 %. Vůbec nejvyšší míru nezaměstnanosti zažilo Německo o rok později, v roce 2009, kdy se zvýšila ještě o 0,2 %. Od té doby však míra nezaměstnanosti v Německu stále jen klesala.

Nejnovější makroekonomická data za první čtvrtletí roku 2017 ukazují, že míra nezaměstnanosti se pohybuje okolo 3,8 %. Oproti tomu míra nezaměstnanosti v EU byla v lednu roku 2017 přesně 8,1 %.

V Německu je obecně míra nezaměstnanosti u mužů větší než u žen. V roce 2015 dosahovala míra nezaměstnanosti v případě mužů německé národnosti 2,3 %. V případě že to bylo o 0,5 % méně a průměrná mzda činila za rok 2015.

Nejvyšší nezaměstnanost v případě mužského pohlaví je v Berlíně, kde dosahuje hodnot vyšších než 10 %. Naopak nejnižší nezaměstnanost mužů byla zaznamenána v roce 2015 ve spolkové zemi Bavorsko. To samé platí také o nezaměstnanosti žen. Naopak nejvyšší ženská nezaměstnanost byla v roce 2015 zaznamenána v Brémách, kde dosáhla téměř 10 %.

Míra nezaměstnanosti v Německu je logicky velmi vysoká v případě skupiny lidí, kteří dosáhli jen základního vzdělání. V roce 2015 byla zjištěna míra nezaměstnanosti v této skupině téměř 12 %. Naopak nízkou míru nezaměstnanosti vykazují osoby s vysokoškolským vzděláním. V jejich případě se míra nezaměstnanosti v roce 2015 vyšplhala na 2,3 %.

V roce 2013 činily výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti v Německu 0,3 % HDP. V EU to bylo v roce 2011 téměř 0,5 % a průměrná mzda činila za rok 2015 téměř 50 tis. USD. Nejvyšší průměrná mzda za rok 2013 byla zjištěna v Hamburku, kde činila téměř 3 900 EUR.

Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti činily v červnu 2016 celkově 8,6 % objemu vládních výdajů a toto období byly vyšší ve východním Německu. Obecně lze říci, že vyšší dávky v nezaměstnanosti využívají ženy. Konkrétně v měsíci červnu 2016 to bylo přesně 6,2 %, což je o 0,6 % více než činily dávky v případě mužů.

Udržování stabilní míry nezaměstnanosti by mělo být prioritou každé ekonomiky, neboť stabilní míra nezaměstnanosti vytváří dokonalé prostředí pro hospodářský růst. Země jako je např. Španělsko, Řecko, Irsko či Portugalsko se obecně dlouhodobě potýkají s vysokou mírou nezaměstnanosti. Tato negativní situace může v konečném důsledku vést k chudobě obyvatelstva, poklesu hospodářského růstu a k vysoké míře inflace, a pro ekonomiku je více než nežádoucí. Proto je, hlavně kvůli negativním dopadům, které vysoká míra nezaměstnanosti může mít, důležité řídit se nástroji, které jsou zaměřeny především na snižování míry nezaměstnanosti v ekonomice a udržování její výše na stabilní úrovni.

7 Seznam použitých zdrojů

- (1) BAUMANN, Mareike. *Selbst- und Fremdbilder von Arbeitslosigkeit*. Frankfurt am Main: Lang, 2010. ISBN 978-3-631-60478-6. s.27
- (2) DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivana KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2. s.87
- (3) DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivana KOHOUTOVÁ. *Sociální politika: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2. s.102
- (4) DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-224-3. s.29
- (5) DVOŘÁČEK, Jiří a Peter SLUNČÍK. *Podnik a jeho okolí: jak přežít v konkurenčním prostředí*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-224-3. s.78
- (6) DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-893-4 .s.98
- (7) DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-893-4.s.82
- (8) DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Management lidských zdrojů*. Praha: C.H. Beck, 2007. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-893-4. s. 94
- (9) DVOŘÁKOVÁ, Zuzana. *Řízení lidských zdrojů*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-347-9. s. 87
- (10) Geschäftsberichte und Haushaltspläne. *Geschäftsberichte und Haushaltspläne* [online]. Norimberk, 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.arbeitsagentur.de/berichte-haushalt/berichte-und-haushalt>
- (11) HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7179-861-3., s. 164
- (12) HOLMAN, Robert. *Základy ekonomie: pro studenty vyšších odborných škol a neekonomických fakult VŠ*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. ISBN 80-7179-890-8. s. 153
- (13) HRBKOVÁ, Jana. *Společenské vědy pro techniky: ekonomie, právo, politologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5588-5.s.68
- (14) HRBKOVÁ, Jana. *Společenské vědy pro techniky: ekonomie, právo, politologie*. Praha: Grada Publishing, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5588-5.s.69
- (15) JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4386-8. s. 138
- (16) JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4386-8.s.137
- (17) JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4386-8. s. 138
- (18) JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4386-8. s.143
- (19) KISLINGEROVÁ, Eva. *Inovace nástrojů ekonomiky a managementu organizací*. V Praze: C.H. Beck, 2008. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-882-8.s.37
- (20) MAREK, Vlastimil. *Něco v síti: fejetony, které vycházely od roku 1997 na internetu na adrese <http://svet.namodro.cz>*. Praha: Dharma Gaia, 1999. ISBN 80-86013-57-X.
- (21) MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, Aktivní politika zaměstnanosti, dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>
- (22) NEŠČÁKOVÁ, Libuše. *Pracovní právo pro neprávnický: rozbor vybraných ustanovení, praktická aplikace, vzory a příklady*. Praha: Grada, 2012. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-4091-1. s. 211

- (23) NEŠČÁKOVÁ, Libuše. *Pracovní právo pro neprávnický: rozbor vybraných ustanovení, praktická aplikace, vzory a příklady*. Praha: Grada, 2012. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-247-4091-1. s. 239
- (24) PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3. s.118
- (25) PAPEŽOVÁ, Zuzana. *Velká hospodářská krize v Německu*. Brno, 2011.

Diplomová práce. Masarykova univerzita.

- (26) PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-21-9. s. 129
- (27) PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie: základní kurz*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2006. ISBN 80-86730-02-6. s.119
- (28) Podpora nezaměstnanosti v Německu. <https://www.tj-legal.com/blog/posts/podpora-v-nezamestnanosti-v-nemecku> [online]. Prešov, 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.tj-legal.com/blog/posts/podpora-v-nezamestnanosti-v-nemecku>
- (29) ROJÍČEK, Marek, Vojtěch SPĚVÁČEK, Jan VEJMĚLEK, Eva ZAMRAZILOVÁ a Václav ŽDÁREK. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2016. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-5858-9. s.263
- (30) ŠOTKOVSKÁ, Helena. *Hodnocení programu aktivní politiky zaměstnanosti - veřejně prospěšné práce v okrese Znojmo v roce 2009*. Brno, 2011. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
- (31) TOMEŠ, Zdeněk. *Hospodářská politika: 1900-2007*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-002-7. s. 25
- (32) VLACH, Jan. *Evropské systémy kolektivního vyjednávání*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita.
- (33) ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika*. s.19

Internetové zdroje

- (1) *Eurostat: ekonomická aktivita* [online]. 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfp2actrt&lang=n
- (2) *Eurostat: míra nezaměstnanosti podle úrovně vzdělání* [online]. 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfp2actrt&lang=n
- (3) *OECD: Míra nezaměstnanosti podle úrovně vzdělání* [online]. 2018 [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/unemp/unemployment-rates-by-education-level.htm>
- (4) *Eurostat: výdaje na politiku zaměstnanosti* [online]. 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfst_r_lfp2actrt&lang=n
- (5) *Der deutsche Arbeitsmarkt*. [Http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html](http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html) [online]. Německo, 2015 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html>
- (6) *Haushaltsplan 2018: Podíl výdajů na politiku zaměstnanosti* [online]. 2018 [cit. 2018-01-13]. Dostupné z: https://con.arbeitsagentur.de/prod/apok/ct/dam/download/documents/HP-2018_ba016206.pdf
- (7) *Haushaltsplan 2018: Příspěvky na politiku zaměstnanosti* [online]. 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: https://con.arbeitsagentur.de/prod/apok/ct/dam/download/documents/HP-2018_ba016206.pdf
- (8) *Haushaltsplan 2018: Výše dávek v nezaměstnanosti* [online]. 2018 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: https://con.arbeitsagentur.de/prod/apok/ct/dam/download/documents/HP-2018_ba016206.pdf
- (9) *Haushaltsplan 2018: Výše podpor* [online]. [cit. 2016-11-10]. Dostupné z: https://con.arbeitsagentur.de/prod/apok/ct/dam/download/documents/HP-2018_ba016206.pdf
- (10) *Haushaltsplan 2018: Kurzarbeitgeld* [online]. [cit. 201-03-25]. Dostupné z: https://statistik.arbeitsagentur.de/nn_32018/SiteGlobals/Forms/Rubrikensuche/Rubrikensuche_Form.html?view=processForm&resourceId=210368&input_=&pageLocale=de&topicId=17558&year_month=201802&year_month.GROUP=1&search=Suchen
- (11) *Trading economics: Germany Average Gross Monthly Earnings* [online]. [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/germany/wages>
- (12) *Der deutsche Arbeitsmarkt* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html>

- (13) *Aktive Arbeitsförderung* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html>
- (14) *Arbeitsmarkt zahlen* [online]. [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: <http://www.bmas.de/DE/Schwerpunkte/Neustart-in-Deutschland/Neustart-Arbeitsuchende/der-deutsche-arbeitsmarkt.html>
- (15) *K čemu nám jsou ekonomické ukazatele: Ekonomické ukazatele* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://finance.idnes.cz/k-cemu-nam-jsou-ekonomicke-ukazatele-d78->
- (16) *Podpora nezaměstnanosti v Německu* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: <https://www.tj-legal.com/blog/posts/podpora-v-nezamestnanosti-v-nemecku>
- (17) SMETANOVÁ, Jana. *Aktivní politika zaměstnanosti v ČR a v Německu*.
- (18) HLAVÁČ, Vlastislav. *Analýza nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti v České republice a Spolkové republice Německo*.
- (19) *Nezaměstnanost: Obecná míra nezaměstnanosti* [online]. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Nezam%C4%9Bstnanost>
- (20) *Labour force* [online]. [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: data.oecd.org/emp/labour-force.htm#indicator-chart
- (21) MITÁŠOVÁ, Lenka. *Trh práce v České republice a v Německu*.

8 Přílohy

Seznam grafů

Graf 1 Podíl ekonomicky aktivních obyvatel v Německu v období 2012-2016 v %	32
Graf 2 Podíl ekonomicky aktivních obyvatel ve vybraných spolkových zemích Německa v letech 2012-2016 v %	33
Graf 3 Míra nezaměstnanosti v Německu v %	34
Graf 4 Sezonní vývoj míry nezaměstnanosti v Německu a v EU v %	36
Graf 5 Celkový objem pracovní síly v zemích EU v tis. osob	40
Graf 6 Míra účasti na pracovní síle v zemích EU v %	42
Graf 7 Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v zemích EU v % nezaměstnaných	44
Graf 8 Vývoj nezaměstnanosti lidí v Německu podle úrovně jejich vzdělání a věku 25-64 let za období 2008-2016 v %	47
Graf 9 Míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním v EU v %	48
Graf 10 Míra nezaměstnanosti osob se středoškolským vzděláním v EU v %	49
Graf 11 Míra nezaměstnanosti osob s vysokoškolským vzděláním v EU v roce 2016 v %	50
Graf 12 Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti v Německu, prosinec 2010-prosinec- 2017, mld. EUR	55
Graf 13 Podíl minimální a průměrné mzdy v Německu v letech 2015-2017 v EUR(%)	56

Seznam tabulek

Tabulka 1 Nástroje APZ v Německu	23
Tabulka 2 Míra nezaměstnanosti v EU a Eurozě v %	35
Tabulka 3 Čtvrtletní míra nezaměstnanosti v Německu v %.....	37
Tabulka 4 Míra ekonomické aktivity obyvatelstva ve věku 24-64 let v %.....	37
Tabulka 5 Míra ekonomické aktivity v Německu, muži ve věku 24-64 let v %.....	38
Tabulka 6 Míra ekonomické aktivity v Německu, ženy ve věku 24-64 let v %	39
Tabulka 7 Vývoj počtu pracujících osob ve věku 15-64 let v %.....	41
Tabulka 8 Harmonizovaná míra nezaměstnanosti v %	43
Tabulka 9 Míra nezaměstnanosti v jednotlivých spolkových zemích Německa v roce 2016 v %	45
Tabulka 10 Míra nezaměstnanosti v Německu dle pohlaví v letech 2008-2016 (v %)	46
Tabulka 11 Podíly výdajů na politiku zaměstnanosti v Německu v % HDP, 2008-2016	51
Tabulka 12 Podíl aktivní podpory zaměstnanosti v Německu na celkových výdajích v %, 2009-2018	52
Tabulka 13 Počet lidí využívajících Kurzarbeit, 2009-2018, v EUR.....	53
Tabulka 14 Přehled využívání nástroje Kurzarbeit, srpen-listopad 2017.....	54

Seznam použitých zkratek